

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מאזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

ערוץ 2000

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב יעקב יוסף וייס מפינקא זצ"ל - נולד ב-י"ג ניסן ה'תרע"ה (1915). אימו נפטרה בעת לידתו. רבינו גדל בבית סבו רבינו ה'חקל יצחק' זי"ע שחינוכו והדריכו, וכן הסבא שחר עבדו רבנים ות"ח גדולים שילמדו עימו. בשנת ה'תש"ד (1944) - מלחמת העולם השנייה) כשהקלגסים הנאצים ימש"ו רצחו, פגע האסון גם במשפחתו של רבינו, כשבני ביתו עם שלושת ילדיו וכל משפחתו כולל אביו וסבו הובלו לדרום האחרונה לכבשני אושוויץ.

עם השתלטות הנאצים על הונגריה, רוכזו היהודים בגטאות ונשלחו להשמדה. כאשר שמע רבינו, שלבעלי מקצוע יש סיכוי להישאר בחיים, הצהיר שהוא מומחה לזגגות ומכונאי. הרב הגיע למחנה הריכוז 'דיהרנפורט' ולאחר מכן למחנה 'פינפטייכן' שבגרמניה. רבינו העיד שהיו תקופות ורגעים קשים מאוד.

לאחר המלחמה חזר לעיר סעליש ומשם המשיך לוורשא. שם מצא מעט מאוד יהודים ורבינו התבקש לקבל על עצמו את עול הרבנות. לאחר מאמצים מרובים הצליח לארגן חיי קהילה מסודרים. כמו כן שקד על חינוך הדור הצעיר וייסד בית חנוך לבנות. רבינו נאלץ לברוח בעקבות הלשנה של יהודי קומוניסטי לאראג (גבול רומניה). בהמשך עבר לארה"ב באיסט סייד, שם הקים בית מדרש, ומשם עבר לברוקלין (קראון הייטס). לאחר שעלה לארץ הוכתר לראש וראשון לבית ספינקא. נפטר ב-י"ט ניסן ה'תשמ"ח (1988). חי כ-73 שנים. ציונו בבית-העלמין סגולה שבפתח-תקווה.

סבא (מצד האב): מרן רבי יצחק אייזיק הי"ד (מח"ס ה'חקל יצחק'. נעקד על קידוש ה' ב-י"ג סיון ה'תש"ד). **סבא (מצד האם):** הרה"צ ר' אלעזר רובין מגלאגוב-סאסוב (מח"ס 'זכרון אלעזר'). **אביו:** הרה"צ רבי ישראל חיים הי"ד (נעקד על קידוש ה' ב-כ"ט אייר ה'תש"ד). **אימו:** מרת חוה שרה. **מרבתי:** סבו, מרן רבי יצחק אייזיק הי"ד.

נשותיו: בת הרה"צ רבי אלטר מנחם מנדל מבורשא (זיווג ראשון - נישא בשנת ה'תרח"צ), מרת פרל (זיווג שני - בת דודו ר' אברהם אביש הורביץ מקורלי). **ילדיו:** חוה שרה הי"ד, שיינא רחל הי"ד, פנחס הי"ד (איבד את אשתו, בנו ושתי בנותיו בשואה). האדמו"ר ישראל חיים בבני-ברק, האדמו"ר מאיר אלעזר בבורו-פארק, ר' יצחק אייזיק. **חתנו:** האדמו"ר ר' נפתלי צבי. **מספריו:** ידרכי יעקב יוסף ישיח יעקב.

רבינו לא חת מפני השומרים במחנה, וסיפור יהודים שעבדו איתו במחנה, שאם הבחינה עיני ביהודי העומד ליפול תחתיו מחמת כובד העבודה הקשה, רבינו דאג לו במסירות נפש למקום מסתור למען ינחו עצמותיו היגעות, ועבד במקומו, עד שהתאושש מעט.

אירע פעם שאחד המרצחים הארוורים, כיוון אליו את נשקו ורצה להורגו, ורבינו עצם עיניו בדבקות ושם לנגד עיניו "שיתיה ה' לנגדי תמיד" וחייכה בשלווה למסור נפשו, אך המרצח צחק בשטניות ואמר: "חבל לבזבז כדור בשביל יהודי מלוכלך, אתה תמות כבר מרעב..."

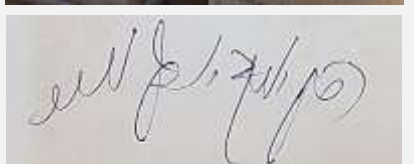
באחד הפעמים הבודדות, שדיבר על הימים ההם, סיפר רבינו זיע"א, שכאשר הגיעו הימים הנוראים התפללתי את כל התפילות תוך כדי עבודה, ובחסדי השם הצלחתי לזכור בעל פה את כל התפילות והפיוטים, חוץ מקטע אחד מתוך תפילת נעילה. **לא זכרתי את הקטע 'אתה נותן יד לפושעים'.**

דבר זה הביא אותי לשרון לב ודמעות וביום כיפור בשעת תפילת נעילה השפלתי עיני למטה וראיתי דף ליד רגלי. התכופתי ולתדהמתי ראיתי, שזה דף מתוך המחזור של יום כיפור מתפילת נעילה. **כשהסתכלתי, ראיתי כתוב את הקטע התפילה, שלא זכרתי 'אתה נותן יד לפושעים'.**

לקראת סוף המלחמה, כאשר כוחות בנות הברית הפציצו את הגרמנים ללא הרף, והנאצים היו בנסיגה לתוך גרמניה, הייתה סכנה גדולה להסתובב בשטח המחנה, שכן פצצות ופגזים גם ממטוסי ארה"ב וגם מתותחי הסובייטים נפלו בשטח המחנה והפילו חללים רבים. היה זה בתחילת החודש-זמן קידוש הלבנה. רבינו התחיל להזכיר לסובבים שהערב צריך לקדש הלבנה. כולם חשבו לקדש את הלבנה בתוך הבונקר שהתחבאו בו דרך החלון, מחמת הסכנה, אולם רבינו התעקש לקדש את הלבנה דווקא בחוץ.

רבינו ניסה לשכנע את הסובבים בהטעימו את דברי השולחן-ערוך: "אין מקדשין את הלבנה מתחת לגג" ו"כל המקדש את הלבנה מובטח לו, שינצל ממיתה משונה באותו חודש". הסובבים חששו לחייהם, שמא בזמן שיקדשו את הלבנה יפגעו בהם חלילה פגזים. רבינו לאחר שכנועים רבים הצליח לארגן מניין, שיצא עימו החוצה ואכן הם קידשו את הלבנה מתחת לשמיים. בשעה ששרו את הניגון 'טובים מאורות', נפל פגז על הבונקר, ששהו בו דקות ספורות לפני כן והתפוצץ והרס אותו כליל.

הראשון לציון הגאון הרב אליהו בקשי דורון זצ"ל - נולד בשנת ה'תש"א (1941) בירושלים. בצעירותו למד בישיבת הדרום. לאחר מכן למד בישיבת חברון ובכולל 'קול יעקב'. בשנת ה'תש"ל (1970) מונה לרב שכונת רמת הנשיא ורמת יוסף בבת-ים. בשנת ה'תשל"ד (1974) מונה לרב הספרדי של העיר. בשנת ה'תשל"ה (1975) מונה לרב הראשי של חיפה. תפקיד אותו מילא במשך שמונה עשרה שנים. בתקופת רבנותו בעיר הקים את מוסד 'מורשה', שם מסר שיעורי תורה. בשנת ה'תשנ"ג (1993) נבחר לתפקיד 'הראשון לציון' - הרב הראשי הספרדי לישראל. תפקיד בו כיהן עד שנת ה'תשס"ג (2003), לצדו של הרב הראשי האשכנזי הגאון הרב ישראל מאיר לאו.

שימש כנשיא ארגוני חסד, חבר בארגון ידידי בית החולים רמב"ם, הנהלת קרן לב"י וחבר נשיאות מכון ירושלים. הקים את ישיבת 'דבי אליהו' בבית וגן בירושלים. לאחר יציאתו לגמלאות הקים בירושלים את מוסדות 'בנין אב' בנשיאותו. רבים פנו אליו ונושעו. ברוכותיו התקיימו. ענוותן מופלא. עזר לזולת. תמך באנשים קשי יום. התרחק מהמחלוקת. היה זמין לכל יהודי ויהודי ודן כל אדם לכף זכות. בקי בתורה הקדושה. נפטר בי"ט ניסן ה'תש"פ (2020). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' בן-ציון. **אימו:** מרת טובה. **אישתו:** מרת אסתר (בת הגאון ר' שלום לופס, רבה של עכו). **מרבתי:** הגרמ"צ ברגמן (חבר מועצת גדולי התורה), הגאון ר' יחזקאל סרנא. **מתלמידי:** הגאון ר' יהודה מוזס (רב קהילת מגד דוד בלוס אנג'לס). **בניו:** ר' בן ציון. **חתניו:** הגאונים, ר' דוד אברהם (ראש ישיבת 'בנין אב'), ור' ארי אברהם סמג'ה (רב שכונת 'רמת שלמה' בירושלים). **מספריו:** **בנין אב** - שיחות ודברי תורתו על התורה **ישו"ת בנין אב** - ו' כרכים.

העיר חיפה ידועה כמי שחיו בה ניצולי שואה רבים. אחת מניצולות השואה היתה מגיע לבית הרב כשבידיה לחם עבש. מה יעשה הרב כדי שלא יפגע בה? היה אוכל בעל כורחו בים או שניים מראה לה כאילו לחם זה הוא הטעים ביותר שיש. (קול העיר - בני ברק)

בני ביתו מספרים כי לא פעם היו מגיעים אנשים חסרי בית וישנים על המיטה שלהם, עד שבחלק מהפעמים היו מוצאים פשפשים על המיטות. כשנשאלו כיצד הם שרדו, השיבו בפשטות: "אלו היו החיים. לא הכרנו מהות אחרת!". (קול העיר - בני ברק)

במשך 18 שנים שהרב כיהן כרבה של חיפה, הגיע אחד מהאנשים המסכנים, התארח ואלו בבית הרב. הרב בנוסף היה יורד ומטייל איתו לאחר מכן במשך חמש דקות. שבת אחרי שבת כך במשך 18 שנים! (קול העיר - בני ברק)

כשלמדו הלכות 'תפילין דרבנו תם', שעליהם כתב השולחן ערוך שדווקא 'ירא שמיים' יניח אותם, ורק אם הוא 'מוחזק ומפורסם בחסידות'. והיום כידוע, כל 'חוזר בתשובה חודשיים' מהדר להניח תפילין ר"ת. שאלו את הרב: "מתי באמת ראוי להניח תפילין של ר"ת?". הרב ענה שזה תלוי בתחושה האישית של כל אדם ואדם. ואז אחד הנוכחים שאל: "מתי הרב התחיל להניח תפילין של ר"ת?".

הרב ניסה להתחמק אך הציבור לחץ. אומנם מדובר ברב הראשי לישראל, אך הוא עצמו העניק את התחושה שמדובר ב'אחד משלנו'. "תראו...", ענה הרב, "גם כשהייתי רב בבת-ים, לא חשבתי שאני ראוי לזה. גם אחר כך כשהייתי בחיפה היססתי אם אני ראוי. עד שהיה מעשה עם מישהו מהקהילה, שנתפס על בעיות עם מס-הכנסה, וישב בכלא. פעם כשיצא לחופשה, סיפר לי שבכלא יש הרבה התעוררות דתית, שיעורי תורה, ושאלו יש ארבעה אסירים שמניחים תפילין של רבינו תם. אמרת לעצמי: "אם כבר בכלא מניחים תפילין של ר"ת - אז כנראה שגם אני ראוי" (ערוץ שבע)

לום אחד צלצל הטלפון במשרד 'יד לאחים'. אישה מפוחדת מהצד השני ענתה כי היא מתגוררת בשפרעם ויש לה מספר ילדים. "תצילו אותי, אני רוצה לברוח!". הפעילים הגיעו באופן מהיר ביותר וחילצו את האישה וילדיה. אבל אז הם גילו כי אין להם היכן לשכנם. הם חיפשו אחר מקום מתאים וכשלא מצאו, הם פנו לרב העיר בשאלה כיצד לנהוג. "תביאו אותם אלי", אמר רבינו ובביתו הם ישבו במשך שבוע ימים עד שנמצאה להם דירה מתאימה. (קול העיר - בני ברק)

ליפר ראש הלשכה דאז, על ביקורו של רבינו בקריית ארבע. "היגענו שם לשבת. הינו אמורים לאכול יחד עם ראש המועצה וראשי הישוב. אבל ברגע האחרון הרב אמר לי: 'לא, אנחנו נתארח אצל פלוני'. באותה העת לא הבנתי מדוע. 'כבוד הרב, אבל כולם מחכים!'. אבל הרב בשלו. במהלך השבת התבררה הסיבה. מדובר היה במשפחה שאמנם נרצחה ל"ע זמן קצר לפני כן, והרב ביקש לעשות את סעודת השבת דווקא איתם, כשלאורך כל השבת הפגין חמימות ואהבה כלפי היתומים והאלמן". (קול העיר - בני ברק)

לאורך כל שנותיו של הרב הראשי במשרדו סירב בעקשנות להכניס את בני ביתו ומשפחתו לתפקידים כאלו ואחרים. באחת הפעמים כשנשאל אודות כך ענה: "בשביל למנות את הבן שלי או מי שמקורב אלי, אני אצטרך להתחייב לאחרים דבר מה. וברגע שאני אחיה חייב להם, יתכן שידרשו ממני למנות אדם שאינו ראוי, ואיני מעוניין בכך". בניו מעידים כי מעולם לא היו בבית הרבנות הראשית. (קול העיר - בני ברק)

לב' טלי פרבר, שימשה במשך כשש-עשרה שנים מזכירתו של רבינו. לאחר הסתלקותו, ישבה לכתוב מעט מהסיפורים האנושיים של רבינו אלו שהיא ראתה מכלי ראשון בלשכת הרב: היה אדם אחד 'קשה יום' שהרב הכיר. כל פעם שהיה מגיע ללשכה הרב היה עוזר לו כספית. פעם אחת הרב נתן לו הלוואה גדולה. ואצלי במגירה היו הצ'קים הדחויים עבור החזר. מידי חודש כשרציתי להפקיד הרב ביקש ממני: "תחכי עם זה. מסכן. תרחמי עליו". עד היום! הצ'קים נמצאים במגירה בלשכה ומעולם לא נפדו. (כיכר השבת)

הרב הגאון מנחם זמבה הי"ד המכונה הגאון מפראגה: נולד בי"ג אלול ה'תרמ"ג (1883) בפראגה (פרבר של ורשה). כבר בילדותו סבל מבריאות לקויה, בייחוד בעיניו החלשות וגופו המורעב. ניחן בכוח זיכרון נדיר ותפיסה מבריקה. למרות כל זאת נודע כעילוי. בגיל 9 התייתם מאביו וגדל בבית סבו. בגיל 10 ידע חלק גדול מהש"ס בע"פ עם רש"י, תוספות, רא"ש ומהרש"א. סבו החליט שלא לשולחו לישיבה, אך הדריכו ימים ולילות. בשנת ה'תר"פ (1920) לאחר נישואיו עבר להתגורר בבית-חותנו והיה סמוך על שולחנו (שהיה אחד מעשירי ורשה וחנות הייתה ברשותו), והמשיך לעסוק בתורה. תוך זמן קצר יצא שמעו כאחד מגדולי פולין, ורבים היו מריצים אליו את שאלותיהם בהלכה. מגיל 36 התחילו להתפרסם תשובותיו בספרים ובירחון התורני דגל התורה. עד מהרה נתלקטו לביתו בחורים מצוינים שלמדו מפיו תורה כשבע שעות ביום בלי הפסקה. בשיעוריו באו לידי ביטוי גאוניותו וכושר ההסברה שלו.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) חמו נפטר ולמרות הצעות שונות לכהן כרב סירב והעדיף לא לעשות את תורתו כרדום לחפור בה והמשיך לנהל את חנות הפלדה של חמו, אולם ההצלחה לא האירה לו פנים והוא נאלץ לסגור אותה. בשנת ה'תרצ"ה (1935) התמנה לחבר ועד הרבנים של ורשה, והיה לאחד מראשי אגודת ישראל. בשנת ה'תרצ"ט (1939) פרצה מלחמת העולם השנייה ושערי גטו ורשה ננעלו. מספר פעמים ניסו מקורביו להבריחו אולם ללא הועיל. כל משפחתו נספתה בשואה. **תמך ועודד את המורדים נגד הנאצים ואף אסף כספים למען המחתררת.** אותה תקופה קיים מניין קבוע בביתו ועסק בתורה. **לקראת חיסול הגטו הייתה פנייה מצד ראשי הכנסייה הפולנית להציל אותו, אך הוא סירב. נרצח במהלך המרד בתקופת השואה בגטו ורשה בי"ט בניסן ה'תש"ג (1943).** חי כ-59 שנים ונקבר באחת מחצרות הגטו. בשנת ה'תשי"ח (1958) עמדה ממשלת פולין להרוס את שרידי הבתים בגטו ורשה. ולאחר מאמצים כבירים נמצא הקבר ועצמותם הועלו ארצה. נטמן בשנית בגבעת שאול בירושלים.

סבו (מצד אביו): ר' אברהם. **אביו:** ר' אלעזר (מחסידי גור). **אשתו:** מרת מינדל (בן 18 נישא עם בת ר' ישעיה חיים צדכוביץ). **ילדיו:** מרת רויזא מרים הי"ד, מרת חנה הי"ד. ר' אהרון נפתלי הי"ד. **מרבתי:** סבו, ר' אברהם, ר' יהודה אריה לייב אלטר. **מתלמידי:** ר' אברהם זמבא, ר' ידידיה פרנקל (רבה של תל-אביב). ר' מנחם מנדל כשר (מח"ס 'תורת שלמה'). **מספריו:** יתוצאות חיים - על מלאכת הוצאה בשבת. **יזרע אברהם יגור אריה יהודה -** מחידושי בנו ר' משה יהודה אריה **ימחזה למלך -** על הרמב"ם **ישו"ת הרמ"ז -** על שו"ע **בית מנחם -** על שו"ע **ימנחם ירושלים -** על ירושלמי **יחידושי הגמ"ז -** מחידושו **יאותיות פורחות -** כולל את 'אוצר הספרי' ו-'אוצר הספרא'.

על שקידתו וגדולתו וידיעתו בתורה הקדושה, יעידו הסיפורים המופלאים המובאים ב'אורח צדיקים' של ידידו ר' דניאל אלול הי"ו: כשפגש ר' שלמה אליעזר אלפנדי (ה'סבא קדישא') את האדמו"ר מסלונים - רבי אברהם ויינברג זצ"ל, שאל אותו: "אמור נא לי, מי הם גדולי הגדולים של חכמי התורה ביהדות פולין?", ענה האדמו"ר: "ר' חיים עוזר גרודזינסקי מהליטאים, ור' מנחם זמבה מהחסידיים - הם יודעים לספור את התורה באותיותיה". הרב היה גאון בלי לשאת על ראשו עטרה כלשהי. הוא דחה בעקביות כל שימוש בתגא. רגיל היה לומר: "בחנות מסייעים האישה והילדים, לא כן ברבנות - אף אחד מהם לא יוכל לעזור לי, אצטרך להתבטל הרבה ביטול תורה".

לאחר פטירת חותנו, המשיך לנהל את חנות הפלדה של חותנו מאחר ולא רצה לעשות את התורה כקרדום לחפור בה. כשאמרו, כי בין לקוח למשנהו 'חוטף' רבינו קטע בירושלמי, התחייך הגאון-הסוחר ותיקן בבדיחותא: "לא, כי בין ירושלמי ל'ירושלמי' מתפנה אני לאיזה לקוח".

שאלו שאלו חכמי ארץ ישראל באחד הימים לגדולי תורה שבאו מפולין: "במה כוחו של ר' מנחם גדול?", והשיבו להם: "באשכוליותו, שהוא כקופת רוכלין, שמאחד בקרבו כוחות מגוונים למכביר - מעין בקיאותו של העילוי מרוג'צ'וב, העמקות של ה"אבני נזר", הישרות של ה"אור שמח", חריפותו של חידושי הרי"ם, פלפוליו של ר' יוסף ענגיל, זכר כולם לברכה".

סיפר ר' אברהם יצחק קלי מנירברג בספרו "נביאי אמת", שבשנת תרצ"ט אמר לו רבנו שיש בידו כעשרת אלפים דף כתבי יד של חידושי תורה. לצערנו רבים מחידושו אבדו בשואה.

סיפר אחיינו, ר' אברהם זמבה מארה"ב: בעת שמישהו שוחח איתו בדברים של מה בכך נגד רצונו, וגזל מזמנו היקר, השתוממתי על הסבלנות שלו. ואז אמר לי הרב: "יש לי ברוך ה' מתנה מהקב"ה מח חזק מאוד, בכל פעם כאשר מישהו משוחח איתי והשיחה אינה מעניינת אותי - ביכולתי לשמוע את דבריו ובו בעת להשקיע מחשבותי במה שאני רוצה ואיני צריך לפגוע באדם ולהפסיקו מדיבורו".

אבי סיפר לי כמה פעמים בהתפעלות שגם הגויים בוורשה ידעו להעריך ולהוקיר את קדושתו של רבינו, את גודל צדקותו ופרישותו, חסידותו ויראתו, וכשהיה צועד בשעת בוקר לביה"מ, היו הגויים מקפידים לצעוד בעקבותיו ולדרוך על סימני הדרך שהשאיר על המדרכה. הם ידעו והרגישו שמסימי הדרך תצמח להם ברכה וישועה. אבא סיפר לי עוד שהיו מהם שהגדילו לעשות והקפידו להתברך ממנו מדי יום ב"בוקר טוב". הערלים של ורשה חשו היטב שה"בוקר טוב" של הצדיק יביא להם בוקר טוב באמת". (טובך יבעו)

האדמו"ר הרב שלמה יהודה לייב מלענטשנא - נולד בשנת ה'תקל"ח (1777) בעיר רישא. עוד מילדותו ניכר כי שומר על פיו בצורה מדהימה ומעולם לא שח שיחה בטילה. לפני שהגיע לעול תורה ומצוות התייתם מאביו הגדול. בימי שחרותו היה רגיל להשכים קום לפני שהאיר היום להתפלל עם הנץ החמה, ואז לשקוד על תלמודו ברציפות עד לתפילת המנחה. בשנת ה'תקע"ה (1815) לאחר פטירת רבו, ה'חוצה מלובלין' זיע"א, התחילו להפציר בו רבות, כדי שיקבל עליו את עול ההנהגה, אבל רבינו סירב לכך. אולם אז, יום רדף יום, צרה גרה צרה, עד שרבינו ראה כי אין ברירה ועליו לקבל את עול הציבור ולשמש כאדמו"ר.

גר בהתחלה בעיירה בוקאווסק ובהמשך עבר ללענטשנא. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. התמדתו בתורה הקדושה היתה עצומה. בשנתו האחרונה, נגזרה גזירה על בני ישראל שבפולין שילקחו לעבודת הצבא, אבל רבינו אחז בזקנו ואמר: "כל זמן שאהיה חי בעולם, לא אניח זאת". בליל הסדר ה'תר"ג האחרון לחייו של רבינו, אמר: "חצי הסדר השני יארך שלושים שנה". לאחר מספר ימים נפטר בחול המועד פסח י"ט ניסן ה'תר"ג (1843). חי כ-66 שנים. ציונו בלענטשנא שבפולין. בנו, ר' יהושע, הנהיג את עדתו ונפטר לאחר שלושים שנה. אז הבינו הכול, כי רוח הקודש נשמעה מפיו ודבריו הובנו למפרע.

אביו: ר' ברוך (היה צדיק נסתר). **אשתו:** מרת שרה פייגא. **מרבתי:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב, האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוצה מלובלין), הרה"ק ר' יהושע מדינוב (אב"ד דינוב), האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש'. רבינו היה תלמידו המובהק). **מתלמידי:** בנו, האדמו"ר ר' יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'), האדמו"ר ר' שמואל משינאווא (מח"ס 'רמתיים צופים'). **בנו:** האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'. אביו העיד כי בנו קיבל את נשמת רבי יהושע בן פרחיה. היו לו אלפי חסידים. כונה בפי חסידי פולין ה'נועם אלימלך הקטן').

רבינו התייתם מאביו בגיל צעיר. הוא השתוקק בכל מאודו לרכוש לעצמו תפילין שכתב הרה"ק רבי משה מפשווארסק זיע"א, הסופר הקדוש שכתב בכוונת מופלגות כל אות ותג. אולם פרשיותיו עלו הון עתק, שכן השקיע בכתיבתן זמן רב, ולא הוציא תפילין רבות מתחת מספר שנים, עד שסמוך ונראה ליום הגיעו למצוות היה בידו זהוב שלם לרכישת הפרשיות הנכספות. הוא הלך במשך מספר שבועות, מחוסר ממון עבור הוצאות הדרך, עד שהגיע לבית של רבי משה. להפתעתו רבי משה קיבל את פניו בשמחת לבב. כשראה עד כמה מסר עצמו למצווה זו, סירב לקבל את הזהוב ואמר: "הא לך התפילין שהכנתי עבורך. את הזהוב שהבאת, אני נותן לך כדורון דרשה".

בתחילת ימיו היה חי בדחוק גדול מאוד. האדמו"ר הרה"ק ר' יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא זיע"א סיפר: פעם בערב שבת לא היה בביתו של רבינו אפילו שווה פרוטה. רבינו חשש שהרבנית לא תעמוד בניסיון הקשה ולכן אמר לה בבוקר: "הרבנית, אל תלכי לשכנות ואל תספרי לאף אחד על מצבנו הדחוק. נסמוך על בורא עולם והוא יעזור לנו". לאחר מכן הלך לבית המדרש. כשחזר לביתו בליל שבת קודש ראה מרחוק כי יש אור בביתו.

רבינו חשב לעצמו: "איך יתכן שיש נרות בבית, הלא לא היה לנו אפילו שווה פרוטה לקנות נרות? כנראה זוגתי לא עמדה בניסיון". כשנכנס לבית, ראה על השולחן חלות גדולות, בשר ודגים. שוב חשב שאשתו, כנראה, סיפרה על מצבם הדחוק ולוותה או קיבלה מהשכנות, שהרי לא היה לו אפילו פרוטה אחת. גם אם לא שמעה לי, אסור לריב. על אחת כמה וכמה צריך להיזהר שלא לריב בשבת, שהרי כתוב בתורה: "לא תבערו אֵש בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג). לכן לא שאל כלום ואמר "שלום עליכם" בהתלהבות בניגון של הרה"ק ר' מנחם מעדל מרימנוב זיע"א. אכל את סעודת השבת ושר זמירות, ולא שאל את הרבנית כלום במשך כל השבת.

במוצאי שבת קודש שאל את הרבנית: "איך היה לנו בשר, דגים וחלות, הלא אמרתי לך שלא תלכי לשכנותינו?". הרבנית ענתה שבאמת לא הלכה לשכנותיה. היא ניקתה את הדירה לכבוד שבת והוציאה את הזבל בחגורתה. כשעמדה בחוץ, היתה סערה ופרחו מטבעות של זהב לחגורתה. היא לקחה מטבע אחת אל הצורף, ותמורת המטבע נתן לה מעות, שהיה בהם די לקנות כל צרכי שבת.

רבינו צעק תיכף: "אני לא רוצה!", ושאל אותה: "האם יש לך עוד מטבעות?". הרבנית ענתה: "יש לי עוד". אמר לה: "הסערה ההיא שהביאה את המטבעות תקבל אותם בחזרה". אשתו יצאה החוצה עם המטבעות בחגורתה, ובאה סערה וקיבלה בחזרה את המטבעות. הרה"ק ר' יחיאל יהושע מביאלא זיע"א סיים: "קבלת המטבעות בחזרה על ידי הסערה היא מופת גדול יותר מהבאת המטבעות, שהרי כתוב בגמרא (מסכת חולין ס') "מהשמיים - נותנים. אך לא נוטלים בחזרה". (שיח זקנים)

האדמו"ר הרה"ק ר' נפתלי צבי הורביץ מרופשיץ (מח"ס 'זרע קודש') זיע"א היה מתנגד גדול לרבינו. האדמו"ר הרה"ק הרב יהושע בן אריה לייב (אב"ד דינוב זיע"א) אמר על כך לאשת רבינו: "תדעו שמלאכים ושרפים מתקנאים בבעלך. לכן, לטובת בעלך, הרה"ק מרופשיץ חולק עליו, שבכך מציל את בעלך מקנאתם".

האדמו"ר הרב יעקב יצחק רבינוביץ (ה'יהודי הקדוש', מייסד חסידות פשיסחא. היה רבו של רבינו) העיד על רבינו שכל פעם שבא לחדרו, הוא מרגיש קדושה. בנוסף העיד עליו שהוא אחד מה-ל"ו צדיקים בדור.

האדמו"ר הרב יחזקאל פנט בעל 'מראה יחזקאל' צ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ג (1783) בעיירה ביליץ בשלזיה. אביו זכה לשני שולנות ושמעו הטוב היה מפורסם בכל רחבי המדינה. ביתו היה פתוח לכל עובר ושב. בהיותו כבן 4-5 שנים היה בקי בחמישה חומשי תורה עם פירוש רש"י. לאחר מכן שכר אביו מורה ובהיותו כבן שמונה היה בקי בספר התנ"ך בע"פ, גמרא עם ראשונים ואחרונים. נמנה בין גדולי תלמידי ה'ברוך טעם' על אף היותו צעיר לימים. לאחר נישואיו בשנת ה'תקס"ב (1801) היה סמוך על שולחן חותנו. השתלם בלימודי הנגלה והנסתר, לטייל בפרדס גם בסתרי תורה. כשהיה רבינו בן 23 שנים רבו קהילות קדושות בפולין לתת כתר רבנות על ראשו, אבל זוגתו מנעה ממנו מלקבל את משמרת הרבנות. לאחר מכן באו גנבים ופשטו ידיהם בכל אשר לו, גנבו ממנו את כסף הנדוניה עם כלי הכסף ובגדים יקרים, ונשארו בחוסר כל. בשנת ה'תקס"ז (1806) התמנה לרבה של אוסטריק בגליציה ובשנת ה'תקע"ג (1812) מונה לרבה של טרצאל בהונגריה. בשנת ה'תקפ"ג (1823) בהיותו כבן ארבעים החל בתפקידו מונה כרבה של קרלסבורג וטרנסילבניה. בהיותו רבה של טרנסילבניה פעל לטובת עגונות והצליח להתיר כמאתיים עגונות. פעמים רבות עלה בידו להחזיר את הבעלים לנשותיהם. החזיר רבים למוטב. תיקן תקנות רבות. ענוותן מופלא. **רבים פנו אליו ונושעו**. נפטר ב-כ"ל ניסן ה'תר"ה (1845 - א' חוה"מ פסח). חי כ-62 שנים. ציונו בקארלסבורג.

סבא (מצד אביו): ר' משה. **אביו:** ר' יוסף. **אמו:** מרת בריינדיל. **אשתו:** מרת חיה רחל (בת ר' משה הניג מלינסק). **מרבותיו:** ר' ברוך פרנקל-תאומים (ה'ברוך טעם' בהיותו בלייפניק), ר' יהודה לייב פישלס, ר' שמואל לאנדא והרב אלעזר פלקלס (בהיותו בפראג), ר' מנחם מנדל רבין (רבה של לינסק ואביו של ר' נפתלי מרופשיץ-בהיותו בלינסק), ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוזה מלובלין'- למד ממנו חסידות), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ) ור' מנחם מרמינוב (רבו המובהק), ר' יצחק אייזיק מקאליב. מתלמידיו: בניו, ר' חיים בצלאל, ר' מנחם מנדל, ר' יהודה לייביש ור' יצחק משה. **בניו:** ר' חיים בצלאל (רב טשנד והגליל), ר' מנחם מנדל (מייסד חסידות ד'ש ורב העיירה), ר' יהודה לייביש מטרצאל (נישא לעטיל בת ר' דוד יהודה רוטנברג, רבה של סנט-פטר), ר' יצחק משה (נישא לבלומה-מלכה, בתו ר' משה מטילטולניק). **בנותיו:** מרת חנטשה (נישאה לר' יוסף אריה ליב כהנא מסיגט), מרת שרה (נישאה לר' יהודה כהנא מסיגט), מרת ביילה (נישאה לר' אברהם ישראל רוטמן מטולצ'אבה), מרת חוה (נישאה לר' יצחק אייזיק כהנא ממונק'ץ). **מספריו:** **מראה יחזקאל** - שו"ת בתוספת חידושים על סוגיות הש"ס, על הגדה של פסח, חידושים על מסכת חולין, על חמישה חומשי תורה, על פרקי אבות, חידושי אגדה. **שארית ציון** - דרשות על המועדים **שערי ציון** - מאמרי מוסר על התורה **אגרת קודש** - ענייני חסידות. נותרו בכתב יד חידושי הלכה ואגדה על הש"ס, על ארבעה חלקי שו"ע

יפר ר' ישעיה שווארץ מדש (בן הרה"ג ' יעקב משה שווארץ צ"ל אב"ד קראלא), שבקארלסבורג היה המנהג, שבחורי ישראל שהגיע זמנם להתייבב לגיוס, ליווה אותם ראש הקהל, שהשתדל לשחרר את מי שעלה בידו. בין העומדים לגיוס היה בחור בריא ובעל כוח, שסיכוייו להשתחרר נראו אפסיים. בחור זה פנה לרבינו שיתפלל עבורו, רבינו אמר לו: "מה אתה דואג הרי יש לך חטוורת אחת על הגב ואחת מלפנים!". כאשר הגיע הבחור לגיוס שמע קולות צחוק רועמים מכל אנשי הצבא ופקידי הממשל שהיו בחדר, ומיד לאחר מכן פוטר מעבודת הצבא לצמיתות, ראש הקהל היה נוכח בחדר בשעה שפרצו רעמי הצחוק, כשפגש הבחור את ראש הקהל בפרוודור שאלו לפשר הצחוק בשעת התייבבותו, אמר לו: "**כשבדקו אותך הייתה לך חטוורת מלפנים ומאחור, שלא נשאר לה זכר וסימן ורושם**".

מעשה נורא ונפלא, שהתיר רבינו עגונה מכבלי העיגון לאחר פטירתו, וכך היה סיפור המעשה: עגונה אחת ממדינת פולין, ששמעה מהגדולות והנפלאות שעשה הרב מקארלסבורג, להתיר צרורו מכבלי העיגון, ובכן נסעה גם היא אליו, בתקווה שתיושע על ידו, אבל היא הגיעה לקארלסבורג באיחור. היה זה בתוך שבעת ימי אבל של רבינו. אם העגונה, אשה זקנה, שבאה עם בתה, כשמעה זאת, סירבה לקבל את רוע הגזרה ולכן הלכה להשתטח על קברו של רבינו, ובכתה בכי רב ושפכה כמים ליבה על צרת בתה, וכי נחמה אחת היה לה שתיושע על ידו ולא זכתה לזה, ואחרי שקמה מעל קברו, הלכה העיר אל בתה, והם התאכסנו אצל השמש דמתא.

בלילה נראה רבינו בחלום לשמש, ושאל אותו: "מי אלו השתיים אשר באו לביתו?". והשיב לו, **שבאו לבקש את המעגן פלוני בן פלוני**. אמר לו רבינו: "מהר ואמור להן, **כי ילכו מחר לכפר פלוני ושם ימצאוהו, אבל אך ימהרו, כי ברצונו ללכת לבוקרשט, ואם לא יזדרזו, אזי לא ימצאוהו לעולם**". השמש הקיץ משנתו ועורר את הנשים, והן מיהרו ונסעו אל הכפר, **ומצאו אותו בדרך צאתו מן הכפר לנסוע משם**. ובורא העולם היה בעזרם, כי נענה להן ונסע עימהם בחזרה לקארלסבורג, ושם נתן לאשתו גט פיטורין. (שערי ציון, בהקדמת בנו)

בתחילה לא הוקם אוהל על קברו, כי הדבר לא היה נהוג בקארלסבורג, וגם על קברי הרבנים הקודמים לא הוקם אוהל, רק שלושים וארבע שנים לאחר הסתלקותו הוקף על קברו אוהל מיוחד, והדבר היה על פי בקשת רבינו, וכמו שסיפר הרה"ק בעל 'זכרון יעקב' מדש צ"ל להגה"צ ר' אברהם מאיר איזראעל צ"ל אבד"ק הוניאד, שפעם אחת נגלה רבינו בחלום הלילה לבנו הצעיר, ר' מנחם מנדל (ה'מעגלי צדק' ז"ע), ורמז לו ש'קר לו', ומזה הבין המעג"צ, שיש להקיף את קברו באוהל. בשנת ה'תרל"ט קרה פעם שכותל האוהל נפתח והתקלקל מבחוץ, רבינו בא בחלום הלילה לראש הקהל וביקשו לתקן, תחילה לא שם לב לכך בחשבו, שחלומות שווא ידברו, אך בכל זאת היה לבו נוקפו, **וכשיצא לבית העלמין נוכח לדעת שהיה זה חלום אמת, ותיקן את הכותל**.

אם ראשונים כמלאכים - הרב בוגיד חנינא סעדון זצ"ל

הרב בוגיד חנינא סעדון זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ו (1915) בטוניס. כיהן כראב"ד בג'רבה עד שנת ה'תשנ"א וביצר את חומות התורה והיהדות. בדרכו לארץ ישראל הגיע לפאריז (צרפת), שם הקים קהילה יהודית ברובע ה-19 לבני העדה ואת הישיבה "תורה ורחמים" על שם רבו (ר' רחמים חי חויתה) ועל שם ר' משה כלפון הכהן (רבו של ר' רחמים חי חויתה).

בשנת ה'תשנ"ו (1895) כשנתיים לאחר שהקים את מוסדות החינוך, ביקש בפתע פתאום לקיים אסיפה דחופה של ראשי הקהילות והרבנים, מבלי להוסיף מילה וחצי מילה על מטרת האסיפה הדחופה. לאחר שכל המוזמנים הגיעו והתיישבו במקומותיהם, וכשצידו ישב ר' צבי עמר נשיא הקהילה היהודית בצרפת, הוציא הרב זצ"ל מסמך, שכתב בכתב ידו, ובו הוא פונה לראשי הקהילה, שהינם מתחייבים בזאת לא להכניס לימודי חול לתכנית הלימודים בישיבות הקדושות שלנו, אלא לחזק רק את לימודי הקודש, כפי המסורת שלנו דור אחר דור. וזאת, למרות שבכך נמנעת מהם קבלת תקציבים ממשלתיים.

חי בפשטות ובעוני. ידוע כפועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. ברח מכל פרסום כבוד ותהילה, מסביב לארבע אמותיו רק ש"ס ופוסקים. ספריו נלמדים אצל גדולי העולם בשקיקה. זכה להעמיד תלמידים הרבה. על הכבוד שרחשו לו רבותינו ניתן ללמוד מהסיפור שהתרחש לפני כ-17 שנה לפני פטירתו, יצא ר' לייביש האדמו"ר מפשווערסק מניו יורק לג'רבה במיוחד רק כדי לפגוש את רבינו. לאחר שהנהיג את הקהילה בפאריז במשך כעשרים שנים, בבוקרו של ערב חג שביעי השיב את נשמתו ליוצרה. נפטר ביום שישי, כ' ניסן ה'תשס"ו (2006). חי כ-91 שנים כאשר ראשו צלול במשך כל חיותו על פני האדמה. ציונו בהר המנוחות שבירושלים.

מרבותיו: ר' רחמים חי חויתה הכהן. **מתלמידיו:** ר' מיקיץ מדר, ר' שמואל חורי מצרפת (ממלא מקום רבינו). **מספריו:** **ימגיד תשובה** - שו"ת (8 חלקים) **ימגיד חדשות** - על הש"ס (6 חלקים). כמו כן יצאו לאור ספרים נוספים על ההגדה והדרוש.

מספר הגאון ר' חיים הכהן (נכדו של ר' רחמים חי חויתה הכהן המשמש כראש ישיבת 'אורחות משה' במושב ברכיה, אשר נפגש פעמים רבות עם רבינו) על שקדנותו של רבינו: "בשנים הראשונות להקמת הישיבה, כאשר התארחתי בביתו היינו עוסקים כל היום בלמוד התורה, כשהוא דאג להשגת התרומות מבני הקהילה.

בשעה חמש בבוקר היה מעיר אותי ללמוד יחד קודם לתפילה והמשכנו ללמוד בבית הכנסת כמה שעות לאחר התפילה. לאחר מכן הגענו לביתו, טעמנו פת שחרית והמשכנו בלימוד עד לשעות הצהריים. אני הייתי הולך לנוח, אבל רבי סעדון זצ"ל המשיך לשקוד על התורה. **כאשר קמתי המשכנו ללמוד עד לשעה שתיים לפנות בוקר.** כך במשך מספר שבועות בכל ביקור, שערכתי בביתו. לפני חודש ושבע ביקרתי בביתו, למדנו יחד שולחן ערוך והוא בירך אותי. הוא היה חלוש, אבל צלול בדעתו.

ניסים רבים נקשרו בשמו של הצדיק עוד בימי חיותו. על אחדים מהם מעיד הגר"ח כהן, אשר שמע את המעשים מכלי ראשון. "אנשים מג'רבה סיפרו לי על אחד מבני הקהילה,

שבנו נתפס למלכות בעקבות בעיה של ענייני מסחר. סבו, נגלה בחלום לאבי הנער ואמר לו: "רק רבי בוגיד סעדון יוכל להציל אותו. תפנה אליו שיתפלל בעדו". וכך היה. אבי הנער ניגש אל רבי סעדון זצ"ל והפציר בתחנונים, שיעתיר בתפילה עבור בנו. רבינו התפלל עליו וברכו ומיד, ובאופן פלאי שחררו את הנער.

עוד מספר ר' חיים על יהודי אחר, משה אוזון, סיפר לו מעשה, שבדידו הווה עובדא. כאשר הרב זצ"ל חזר מארץ ישראל לתוניס, יעדו היה ג'רבה, לשם היה צריך להעביר ספרים שהביא מארץ ישראל. אוזון חפץ לסייע בידי הרב ולהסיעו ברכבו מתוניס לג'רבה, **מרחק של שבע שעות נסיעה!** אולם רבינו סירב להסתייע בידי אחרים. כעבור דקות ארוכות של שכנוע, בכך שממילא יש עליו להגיע לג'רבה, נעתר הצדיק להצטרף לנסיעתו. אולם למיודענו הייתה בעיה ברכבו, **המנוע היה מתחמם במהירות, והרכב היה נתקע מפעם לפעם, וכן היה עליו לעשות חניית ביניים בנסיעה ממושכת וכשהרכב היה מתקרר - היה עליו להוסיף שמן ודלק.** בהתאם לתקלה זו הצטייד אוזון בכמויות של דלק ושמן, שכן הרכב צרך שמן ודלק בצורה מוגזמת.

וראה זה פלא, משך כל שעות הנסיעה הארוכות לא נעצר הרכב ולו פעם אחת. בעל הרכב חשב לרגע כי אולי הבעיה ברכב נפתרה. כאשר ביקש לשוב לתוניס בדק את כמויות הדלק והשמן ברכב כדי להיות בטוח שלא חסר, אולם הוא הוכה בתדהמה, כאשר הבחין במיכלים הריקים ולא הבין כיצד צלח את הנסיעה לג'רבה, בלא שהמנוע התחמם ולו פעם אחת. מעשים אלו הם רק מעט מהמעשים, שהתרחשו בחייו של הצדיק" - מסיים את דבריו הגר"ח כהן.

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב חיים שאול גריינימן זצ"ל

הגאון הרב חיים שאול גריינימן זצ"ל - נולד בוויילנה בשנת ה'תרפ"ו (1926). עוד בצעירותו נודע בשקדנותו. בשנת ה'תרצ"ה (1935) עלה עם בני משפחתו לארץ ישראל והתיישב בבני ברק. בתחילה למד בישיבת תפארת ציון ולאחר מכן בישיבת לומז'ה בפתח תקווה ובישיבת חברון. לאחר נישואיו התגורר בשכונת כרם בירושלים כשמונה שנים ולמד בישיבת מיר. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשט"ו (1954), עבר להתגורר בבני ברק, שם נותרה אמו האלמנה.

נודע בכישרונותיו הברוכים ונחשב לבקיא בכל חלקי התורה ובידיעת ש"ס ופוסקים. מומחה גדול לענייני רפואה ורבים פנו אליו בנושאים אלו. מיזמי ומראשי ארגון הקירוב "ערכים" וכן ממקימי סמינר "אור החיים" בבני ברק לבנות מעדות המזרח. שימש כפוסק הלכה ליטאי ונחשב לאחד מממשיכי דרכו של החזון אי"ש. נפטר בשביעי של פסח מדום לב, כ"א ניסן ה'תשע"ה (2015). חי כ-89 שנים. בהלווייתו השתתפו עשרות אלפים. ציונו בבית-העלמין זכרון מאיר בבני-ברק בחלקת שומרי שבת.

אביו: ר' שמואל. **אמו:** מרת צביה (בת ר' שמריהו יוסף קרליץ, רבה של קוסובה, ואחותו של החזון אי"ש - ר' אברהם ישעיהו קרליץ). **אשתו:** מרת חנה דבורה (נישא בשנת ה'תש"ז-1947. בת ר' ישראל שלום לוריא רוטמן מבחירי ישיבת קלם שניהן כמרבץ תורה ומשיגה בישיבת תורת חיים וכמורה צדק בעדה החרדית). **מרבותיו:** דודו, ר' יצחק קרליץ מקוסובה, ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש), ר' מיכל יהודה לפקוביץ.

מתלמידיו: ר' יהודה בויער, ר' אברהם גניחובסקי, ר' יחזקאל ברטלר, ר' יעקב יצחק פרידמן (ראש ישיבת תפרח), ר' שלום מאיר יונגרמן (ראש ישיבת זכרון מיכאל בזכרון יעקב). **ילדיו:** שנים-עשר בנים וארבע בנות. מביניהם: ר' אברהם ישעיהו (בנו השביעי, נחשב לממשיך דרך אביו), ר' שמואל (חתן הגר"מ מן), ר' יצחק דוד (מחבר הספר "השג יד"), ר' יהושע, ר' יוסף (ראש "כולל וילנה" וחברותא של ה"סטייפלר"), ר' יעקב (ר"מ ישיבת זכרון מיכאל ב"ב), ר' אליהו (ר"מ ישיבת זכרון מיכאל ב"ב). **בנותיו:** מרת לאה (נשואה לר' יוסף חיים בן-דב - מראשי ישיבת "זכרון מיכאל" בזכרון יעקב), מרת רחל (נשואה לר' ישראל מנחם הירשפלד - מראשי ישיבת "זכרון מיכאל"), בת נוספת (נשואה לר' שמואל חברוני - מח"ס הליכות מרדכי).

מספריו: **חידושים וביאורים** - חידושים וסוגיות על כל מסכתות התלמוד והמשניות בשיטת הלימוד של החזון אי"ש (סדרת ספרים) • **כלילא דוורדא** - על הלכות בית הבחירה לרמב"ם (ספרו הראשון שכתב בהיותו כבן 21 שנים)

○ **יפר הרב שניידר:** "בעיצומו של יום טוב אחרון של פסח, הסתלק הגאון רבי חיים שאול גריינימן זצ"ל. וזה לו שש שנים ביסורים גדולים ונוראים אחרי שנפל ונחבט בכתפו, והגיב על זה רבינו בדמעות: 'מי במים, ומי באש...'. כלומר, כל אחד נגזר במה יתייסר. הרב שניידר מספר, כי הגאון ר' חיים ישראל שפירא, ראש ישיבת 'שערי תורה' בבני ברק, סיפר לגאון ר' אהרן יהודה לייב שטיינמן, כי בזמן שישב שבעה על אביו, הגאון ר' יהודה זצ"ל, הגיע הרב שטיינמן לנחמם, והפליג בגדלות היסורין. וישב שם גם רבינו והיה לפלא אצלו שתלמיד חכם מופלג כר' יודיל שפירא, שעמל כל ימיו בתורה, יאה צריך יסורין והתנוכח בעניין, האם ניתן להגיע לעולם שכולו טוב גם ללא ייסורים אם בעולם הזה עסק בתורה הקדושה.

"בימים אחר כך נגלה אליו רבי יודיל זצ"ל בחלום, ואמר לו: 'בלי היסורים לא הייתי יכול לעבור את הדינים הקשים למעלה'. וסיפרו בניו, שאמר שמתפלל שיהיו לו יסורים, ומיד לאחר מכן, התחילו ייסוריו הנוראים, שש שנים. והגיב על זה רבינו: 'חושבים שעם ריקוד זוכים לעולם הבא'. ממשיך ומספר ר' שניידר: "בשעתו סיפר רבינו, שבערוב ימיו של ה'חפץ חיים' בא בנו ר' לייב לבקרו וראה אותו סובל כאבים ברגלו, והצטער מכך. אמר ה'חפץ חיים': 'דע לך, שבלי יסורין אי אפשר לזכות, ואני שכל ימי ראיתי רק טוב, במה אזכה, לכן יש לשמוח בייסורין אלו'.

שקידתו העצומה יומם ולילה, והיקף ידיעותו לעומק ולרוחב בכל מקצועות התורה של הגאון רבי חיים שאול גריינימן זצ"ל היו לשם דבר. אך תופעה אחת מעניינת נותרה חידה עלומה במשך שנים: לאן נעלם רבי חיים מידי שבוע בשבוע, ביום שישי, לזמן של כשעתיים? על מקומות לימודו השונים, הרחק מטרדות הציבור, כבר הכל ידעו. אך את סוד העלמותו של הגאון הנודע, בשעות הקרובות לכניסת שבת מלכתא, לא הצליח איש לפענח. עד שהגיע אותו יהודי בבהילות לביתו של רבי חיים בשעות ההן של יום השישי. הוא היה צריך באופן דחוף להיוועץ על עניין חשוב... הרבנית הסבירה לו בנחת, כי בשעות אלו אי אפשר להשיגו. יצא הלה מאוכזב, אך לאחר זמן-קט חזר, כשהוא בלחץ גדול: "העניין אינו סובל דחיווי" - זעק - "זהו ממש פיקוח נפש!" וכשחזר והפציר, שוב לא יכלה הרבנית לעמוד מנגד.

"אם זה עניין של פיקוח נפש - אז אין ברירה", ונתנה לו כתובת של אחת הדירות ברחוב ר' עקיבא, שם אמור להימצא רבינו. אך-רץ מיודעין לבית שברחוב ר' עקיבא. נקש בדלת והצדיק פתח... ושניהם גם יחד, זה שמבפנים וזה שמבחוץ, הוכו בתדהמה: רבי חיים כולו פליאה, מהיכן ידע הלה לבוא לכאן? ואילו האורח נדהם והתקשה להאמין למראה עיניו: הוא רואה את רבי חיים ב'בגדי עבודה'. שרווליו מופשלים. עטור זיעה. עומד בתוך מה שנראה שלולית של מים, ובידו מקל וסמרטוט ריצפה... אי אפשר לטעות, הוא כעת באמצע הספונג'ה...

האורח הבלתי-צפוי, נבוך, התנצל והסביר, שהרבנית גילתה לו את המקום עקב שאלה דחופה של פיקוח נפש. לאחר שקיבל תשובה לשאלתו, זעק הלה על כבוד התורה. רבינו הרגיע אותו ואמר: "דע לך שכל יהודי חייב לעשות גמילות חסדים בגופו ממש! בחוץ לא מאפשרים לי. זו ההזדמנות שלי. גר כאן יהודי בודד וגלמוד, שהתאונן בפני עד כמה קשה לו לנקות את הבית ולהכין את כל צרכי השבת. נטלתי על עצמי את המלאכה לנקות. להכין מה שצריך. לפרוס מפות וכו'. כשסיים רבינו, לא שכח להזהירו בכל לשון של אזהרה לבל יגלה את שראו עיניו! וכך נמשכה הנהגה זו של רבי חיים תקופה ארוכה. כיום, לאחר פטירתו, הבין הלה, שכעת מותר כבר לגלות.

הצדיק הרב שמואל שפירא מברסלב זצ"ל - נולד ב-ט"ז אדר ה'תרע"ג (1913) בירושלים. דור עשרים ושמונה לרש"י הקדוש. כאשר למד בישיבת 'עץ חיים', רבו הגאון ר' איסר זלמן מלצר העריך מאוד את רבינו וגם נהג לקום לכבודו. היה פרוש מענייני העולם והקדיש את כל זמנו לתורה ולתפילה. עלה על משכבו מיד לאחר תפילת ערבית, התעורר בחצות הלילה והלך לכותל המערבי לאמירת תיקון חצות. כשהיה הולך ברחוב היה כובש את עיניו בקרקע כדי להימנע ממראות אסורים. עיניו תמיד היו מושפלות לארץ. האדמו"ר מגור רבי ישראל אתר התבטא עליו כי "שמירת העיניים של ר' שמואל מצילה ומגינה על הדור כולו". כונה ע"י אנשי ירושלים כ'**צדיק מירושלים**'.

בשנת ה'תש"ח (1948) היה מתושבי הרובע היהודי אשר נפלו בשבי הליגיון הירדני והובאו לירדן. גם בשבי התאמץ להשיג כמות של תשעה קבים מים שנחוצים למקווה כדי שיוכל לטבול בהם. לאחר שחרורו מהשבי גר בשכונת קטמון. בהמשך עבר לרחוב חנן בשכונת מאה שערים. היה שכן של קרוב משפחתו מרן הגאון הרב יוסף שלום אלישיב זיע"א. היה מהרבנים הבולטים בדור החמישי של חסידות ברסלב. גאון. יגיעתו בתורה היתה עצומה. ענותו. הסתיר את עצמו וכמעט לא דיבר. בפורים לאחר שהיה שותה יין, היה מדבר דברי חכמה וחסידות. סיגף את עצמו. בסוף ימיו חלה בפרקינסון. נפטר בשביעי של פסח, כ"א ניסן ה'תשמ"ט (1989). חי כ-76 שנים. ציונו בחלקת ברסלב בהר-הזיתים בירושלים.

סבא (מצד אביו): הגאון ר' דוד. **סבא (מצד אימו):** הגאון ר' שמואל הומינר (מרבני ירושלים וממייסדי שכונת מאה שערים). **אביו:** הגאון ר' שלמה יצחק. **אימו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת פריידא (בתו של הרב יוסף קדיש קרישבסקי, תלמיד ה'חפץ חיים' שעלה לירושלים). **דודיו:** הגאונים הרב צבי פסח פרנק והרב אריה לוי (נישאו לאחיות של אביו). **מרבתי:** הגאון ר' איסר זלמן מלצר, הגאון ר' שמואל הורוביץ. **מתלמידי:** הגאון הרב יעקב מאיר שכטר. **ילדיו:** ר' שלמה יצחק נחמן, ר' נתן דוד, מרת אדל פרנק, ר' יוסף קדיש, ר' שמעון ישראל, ר' נפתלי אהרון בצלאל, ר' משה מנדל, מרת אסתר בריינה לבקוביץ, ר' נחום דב, מרת חנינקה ביילה פוקס, ר' יעקב לייב, ר' מרדכי, ר' אברהם. **מספריו:** **השרף** - תולדות הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל.

רבינו היה צדיק וחסיד בכל מעשיו. היה מיוחד מאוד במידת שמירת העיניים. כאשר רבינו נאלץ לעבור ברחוב, היו עיניו סגורות על פי הרוב. אם שיער שאישה נמצאת בסביבה - היה מסתיר את פניו עם שתי ידיו, ללא כל חכמות, וכך ממשיך לצעוד!

פעם אחת רבינו עלה יחד עם קבוצה גדולה של חסידי ברסלב להשתטח על קבר יתרו. הקבר נמצא בתוך סביבה ערבית. מכיוון שכך היה על הבאים להסיר את נעליהם לפני ההשתטחות על הציון. זאת על פי דרישת הישמעאלים, שראו בו מקום קדוש ולכן קבעו זאת. הדבר לא היה ידוע לקבוצה. הצרה התחילה כשכמה ישמעאלים הבחינו בכך. הישמעאלים מיד רצו לעשות שפטים ב'מחללים' כמיטב מסורת ישמעאל.

מובן שהקבוצה התפזרה מיד. כל אחד ברח במהירות מהמקום, כולם מלבד רבינו. ר' שמואל הבחין שכדי לברוח יהיה עליו לעבור בפתח, שם הספיק להתקבץ אספוסוף ערבי - כשביניהם גם נשים. לזאת לא היה מוכן! רבי שמואל החליט להישאר על עמדו, מוכן ומזומן למסור נפש ובלבד שלא לעבור ליד נשים. רבי שמואל נשאר על מקומו, אוחז בחוזקה בגדר המתכת שסביב הקבר. קבוצת ישמעאלים צמאי דם התנפלה עליו בחמת זעם. הם הפליאו בו את מכותיהם בתאוות רצח, תוך שהם עושים בו את דין כל הקבוצה שהצליחה לחמוק מידם. רבי שמואל סבל וסבל עד שכל גופו התמלא פצע וחבורה, ודם רב ניגר ממנו. הרב נחלץ משם כשהוא חבול כולו. בסופו של דבר, רבי שמואל יצא משם בגוף שבור ורצוצץ שלא היה רחוק משערי מיתה רח"ל, אבל מאושר בחלקו - על שעניו נשאר שלמות ללא פגע!

יגיעתו בתורה של רבי שמואל שפירא היתה עצומה, למעלה מדרך הטבע, עד כי רבו הגאון האדיר ר' איסר זלמן מלצר אמר עליו: "אילו היה ר' שמואל בישיבות הגדולות בליטא היו מפליאים שם את גודל הבנתו וסברתו!". ר' איסר זלמן היה רגיל לעמוד בפניו למרות שהיה צעיר לימים. כל כך חיבבו עד שהיה ממתין לו בליל שבת שיסיים תפלתו כדי לברכו בברכת שבת שלום.

ההצדיק המקובל ר' נחום כהן (באבא נחום) סיפר על רבינו: בשנת ה'תש"ח (1948), כשגורשנו מהעיר העתיקה הירדנים לקחו את הגברים בשבי. בין השבוים היו גם אבי מורי הרה"ח ר' לייב כהן זצ"ל וגם ר' שמואל שפירא זצ"ל. כעבור תקופה של מגעים מדיניים, לחץ בינלאומי ומו"מ ממושך הירדנים התחילו לשחרר את השבוים היהודים. הירדנים לא שחררו את כולם בבת אלא בכמה פעימות.

כאשר ר' שמואל שפירא שוחרר מהשבי והוחזר לארץ ישראל, הוא לא מיהר לפגוש את משפחתו שהתיישבה בשכונת קטמון, מכיוון שלא רחוק מהם גרה משפחת כהן, המשפחה שלי. כמו כל מגורשי העיר העתיקה, גם אנחנו השתקענו אז בקטמון, שתושביה הערבים ברחו ממנה והשאירו אחריהם בתים ריקים ומרוהטים, מה שהעניק פיתרון למגורשי העיר העתיקה. ר' שמואל אמר: "אם אני אשוב הביתה, גב' כהן (אמי מורתי ע"ה) תראה שאני כבר חזרתי ובעלה עדיין נמק בשבי הירדני. בוודאי שהדבר יגרום לה צער גדול. לכן עדיף שלא אשוב הביתה". במקום זאת הוא נסע למירון. רבי שמואל שהה שם כחודש ימים עד ששמע שאבא שלי השתחרר גם הוא מהשבי, ורק אז שב לביתו...

(הסיפורים מעובדים מתוך הספר 'השרף' שנכתב על רבינו)

האדמו"ר הרב ישראל יצחק קאליש זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ט (1779) כילד שמיני לאחר שבע בנות בעיירה זלושין לאחר שר' דוד בידרמן מלעלוב התארח אצל אביו וראה עד כמה הוא אוהב את ישראל ובירך אותו בבן שיאיר את העולם, בעל נשמה גבוהה ואהבת ישראל עצומה ושיקדיש את חייו לעזרת הזולת. משפחתו מצאצאי רבי מרדכי יפה המכונה 'בעל הלבושים'. נקרא על שם זקנו הגאון מו"ה ר' יצחק זצ"ל מקאליש. בהיותו ילד קטן ניכר אהבתו ללימוד התורה שקידתו העצומה השגתו המהירה והנפלאה יחד עם עיונו העמוק ומידותיו המלאות יראת ה'. התייתם בגיל צעיר ור' דוד בידרמן גידל את רבינו. לאחר חתונתו ישב על שולחן חותנו בזאריק. שם החל את התקרבותו לחסידות על ידי האדמו"ר רבי דוד בידרמן מלעלוב. הלה קירבו אל החוזה מלובלין, ושם הושפע גם מ'היהודי הקדוש מפשיסחה'. בשנת ה'תקע"ה (1815) נפטר שלושת רבותיו, והוא פנה לאדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחה. בשנת ה'תקפ"ז (1827) נפטר האדמו"ר ר' שמחה בונים. חלקם מחסידיו פנו לרבינו וביקשו ממנו לשמש כאדמו"ר.

רבינו סירב ותמך בר' אברהם משה מפשיסחה (בנו של רבי שמחה בונים). באותה תקופה התקבל לרב בעיירה גוברטשוב. בהמשך עבר לכפר רודה. שנתיים לאחר מכן נפטר גם ר' אברהם משה. רבינו ניסה לשכנע את החסידים לקבל את מנהיגות רבי מנחם מנדל מורגנשטרן מקוצק. חסידיו סירבו ודרשו שהוא יכהן באדמו"רות וכך היה. רבינו עבר לוורקא והחל לשמש כאדמו"ר. פתח בית מדרש, והעמיד אלפי תלמידים וחסידים. התפרסם במידת אהבת ישראל שיקדה בקרבו. כל ימי חייו מסר את נפשו עבור הכלל והפרט. החדיר בחסידיו ובתלמידיו ענווה, אחדות ואהבת רעים. חלק ניכר מפעילותו הקדיש לענייני המאבק בהשכלה. כאשר חלה רבינו הוסיפו לו את השם ישראל. נפטר בשביעי של פסח, כ"ב ניסן ה'תר"ח (1848) בספירת מלכות שבחוד. חי כ-69 שנים. ציונו בוורקא שבפולין. לאחר פטירתו מילא את מקומו רבי שרגא פייבל מגריצא, וחצי שנה לאחר מכן, עם פטירתו, החלו בניו לשמש כאדמו"רים.

סבא (מצד האב): הגאון הגדול רבי יצחק מקאליש. **אביו:** ר' שמעון (התפרנס כסוחר סדקית. כונה 'בעל הרחמנות'. משכורתו שהיתה דלה היה מחלק לשניים. חציה עבור בני משפחתו ואת החצי השני חילק לעניים). **אמו:** מרת יוטא. **נשותיו:** מרת רחל (זיווג ראשון - בת ר' מאיר מזאריק), נכדת הרה"ק רבי נתק'ע ממאקאווא (זיווג שני - התחתן שנית לעת זקנותו). **בניו:** האדמו"ר רבי יעקב דוד (הראשון) מאמשינוב, האדמו"ר רבי מנחם מנדל מוורקא. **בנותיו:** מרת בלומה (נישאה לר' אברהם מאיר מושקט מביאלוברזיג), מרת דבורה (נישאה לר' אהרן הכהן זקהיים מנדרזין), מרת ציפורה (נישאה לר' צבי מרדכי בונהרד), מרת שרה חוה (נישאה לר' ישראל צבי). **מרבותיו:** האדמו"ר רבי דוד בידרמן מלעלוב, האדמו"ר ר' יעקב יצחק הלוי הורוויץ (ה'חוזה מלובלין'), האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ (ה'יהודי הקדוש' מפשיסחה), האדמו"ר ר' שמחה בונים בונהרד מפשיסחה. **מתלמידיו:** האדמו"ר רבי יחיאל דנציגר מאלכסנדר, האדמו"ר ר' יעקב אריה מרדזימין.

מעשה ביהודי שהיה חוכר אצל הממשלה והתפרנס בהרווחה ואף צבר הון. ערלים יושבי המקום התקנאו בו והחליטו להוציא מידיו את החכירה. כשהגיע סוף מועד החכירה ראה היהודי ששכניו מתכוונים להשתתף במכרז והם עומדים לקפח את פרנסתו והוא צפוי להישאר ח"ו בלי פת לחם. הוא מיד נסע לווארקא לבקש מרבינו עצה וברכה. הוא הגיע לשם באמצע הלילה ונכנס לבית מדרשו של הרבי. שם מצא לו מקום ליד אחד השולחנות והתחיל ללמוד בין שאר החסידים עד שיוכל להיכנס לרב.

לפתע דלתו של הרבי נפתחה. הצדיק יצא וקרא בקול: "האם יש כאן מישהו שמוכן להתנדב מאה רובל?". האורח לא היסס, הוציא מאה רובל ומסר אותם לרבינו. הצדיק לקח את הכסף ונכנס לחדרו. לא עברו רגעים מועטים ושוב הרבי יצא מחדרו ושאל אם יש מישהו שמוכן לתרום מאה רובל. מידוענו ניגש ונתן לרבי מאה רובל. הצדיק הודה לו וחזר לחדרו. המעשה חזר בפעם השלישית ושוב היהודי מסר לידי הרבי מאה רובל נוספים. אמר לו הרבי: "מי שנותן צדקה מעבר לגדר הטבע, מובטח לו שיושע מהשמיים ג"כ מחוץ לדרך הטבע". החסיד בו ברגע עזב את ביהמ"ד וחזר לביתו.

כשהגיע היום המבוקש לחידוש החוזה, הוא השכים קום, התפלל והרבה בבכי וביקש מאת בורא עולם שישיאיר אותו על מכונו ומיהר לצאת לדרוכו שלא יקדימו אותו המתחרים שלו. כשהגיע למקום, התפלל מאוד שכן הוא היה היחיד שם. הוא כמובן קיבל את חידוש החוזה. בדרכו חזרה פגש את הערלים שביקשו לקחת ממנו את פרנסתו. הם סיפרו לו שהם תעו בדרך למרות שהיתה הדרך ישרה ולכן איחרו את המועד. כך נושע החוכר היהודי, החוזה נשאר בידו, ודברי הצדיק מווארקא התקיימו ויהי למופת. (מעובד מתוך באה"ל צדיקים)

הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זיע"א אמר על רבינו שהוא 'מרכבה לשכינה'.

פעם כשהיה רבינו בעיר טשנטטחוב הוא עבר דרך טומאה. באותו הזמן הערלים התעסקו באמצע בניית הבניין ועדיין לא היה גמור. אחד מהנוכחים זרק על רבינו אבן. הסתכל הרה"ק מווארקא למעלה ואמר: "שלא יצליחו לעולם לבנות את הבניין". מאז אי אפשר לגמור את הבניין ובמשך כל השנים הבניין שלא הושלם כראוי עמד באותו המצב ומכוסה עם קרשים.

הרב המקובל כמוס יאמין זצ"ל - נולד בחודש ניסן שנת ה'תר"י (1850) בכפר עמרוס (לוב). באותה תקופה חיו בעמרוס בצמצום רב כ-3,500 יהודים בלב אוכלוסיה ערבית. לפי היכולת ודרכי החינוך שנהגו באותם ימים, תלמוד תורה ושיעורים בבית הכנסת, למד רבינו באופן עצמאי תנ"ך, תלמוד בבלי ושולחן ערוך. רבינו עלה ונתעלה ונודע בבקיאותו בכל רזי התורה ובקבלה.

כיהן כרב הקהילה בכפר עמרוס, ייסד ישיבה וכולל, השיב לשאלות הלכתיות וכן כתב קמעות. גם תושבי הכפר המוסלמים פנו אליו בעניינים שונים. רבים פנו אליו בעניינים שונים: חילוקי דעות בינם לבין שכנם, בעיות רפואיות, בעיות בפרנסה וכו' ונושעו. נהג לערוך תעניות דיבור, נודע כדרשן מופלא ורבים נהרו לבית הכנסת כדי להאזין לדרשותיו ביום השבת ואפילו קמו לשם כך ממיטת חוליים. **בקי בחוכמת הנסתר ובקבלה המעשית. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-כ"ב ניסן ה'תר"ץ (1930). ציונו בלוב. חי כ-80 שנים.

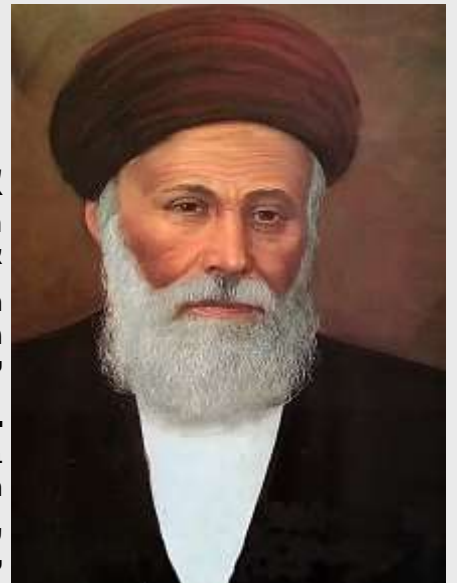
אמו: מרת רחל. **מילדינו:** ר' כליפה, ר' שמעון. **מתלמידינו:** ר' שמועה מכלוף. **מספריו:** חיבר ספר על הקבלה ותורת הסוד בכתב יד.

אחד מנכדיו סיפר על מספר מקרים, שיש בהם כדי להעיד על גדולת הרב וצדקותו. באחת הפעמים, אשתו של הצדיק נכנסה לחדרו שבישיבה כדי לשאול אותו שאלה, והנה ראתה כי איננו בחדר.

הרימה האישה את עיניה ונדמה, כשראתה אותו מרחף בחלל החדר. מרוב פחד ממראה רבינו המרחף צעקה האישה, ואז הצדיק אמר לה: **"מדוע הפרעת לי, הייתי אמור ללכת לישיבה מיוחדת של מעלה"**.

במקרה אחר עת ישב הרב ולמד ביקש מאשתו, שתכין לו קפה. אשה כשרה עושה רצון בעלה הלכה למטבח ולאחר מספר דקות הגיעה ובידה מגש ובו שלוש כוסות קפה. השתומם רבינו ושאל: **"מדוע הכנת שלוש כוסות קפה?"**

ענתה לו אשתו – **"כשביקשת ממני להכין לך, היו אתך עוד שני רבנים וחשבתי, שלא יפה להגיש קפה רק לך ולכן הבאתי קפה גם לאורחים"**. שאל אותה הרב: **"וכי רוצה את לומר לי, כי ראית את הרבנים, שהיו עמי? אם כן, צדקת את, שזכית זכות גדולה וראית שני מלאכים"**.

רבי שמועה תלמידו של הרב, ניגש לצדיק ביום תענית דיבור ושאל קושיה, שהייתה לו והציקה לו (ביום זה לא נהוג לשאול שאלות) אולם הרב לא ענה לו. שב ושאל ר' שמועה את אותה קושיה בפעם השניה ושוב לא ענה לו הרב. בפעם השלישית כששאל, מאחר שהצדיק ראה, עד כמה משתוקק הלה לקבל תירוץ, ענה לו הרב על קושייתו, **ומיד איבד את כושר הדיבור ונשאר כך במשך שלושה חודשים רצופים**. רק בערב פסח חמל עליו הבורא והשיב לו את יכולת הדיבור והוא יכול היה לקיים את מצוות "והגדת לבניך ביום ההוא".

ויפירה נכדה: סבתי המנוחה מצד אבי נישאה בגיל צעיר וכמו כל אישה, בתקופה ההיא, היא רצתה ילדים, אך היא לא זכתה לפרוי בטן. לסבא שלי רבי מאיר (בעלה של סבתי) היה סבא, שנחשב למקובל גדול וידוע בתקופתו. שסייע, בין היתר לזוגות מעוכבי פרוין להיפקד ע"י סגולות מיוחדות שכתב. הזוג הצעיר ניגש אליו לקבל ברכה להיפקד.

הוא בדק ואמר, **שסבתי לא תהרה במשך שבע השנים הבאות, ולאחר מכן תהרה, ויהיה להם בן** (ומי ידע בסוד קדושים מה ראה ואמר כן). ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר. כעבור שבע שנים סבתי ילדה בן. אבי הוא הצעיר מתוך ארבעת הילדים שנולדו לזוג, ואני היא נכדתם.

באחד הלילות של אמצע החודש, כשאור הלבנה האיר, יצא רבינו לעבר טריפולי, עיר הבירה. מרחק לא גדול מפריד בין שני המקומות. הדרך מוכרת היטב, והרב מקיים את הפסוק: **"בלכתך בדרך" והוגה בדברי תורה. בהיותו על אם הדרך, סמוך למקום מנוחתו של הגאון שמעון בן לביא זצ"ל, הגיחו מן המארב שודדים עזי נפש, אשר ביקשו לשדוד את רכושו ולהורגו.**

הרב נס מפניהם וכל עוד רוחו בו רץ, עד שהגיע לציון הקדוש. שם אחז בשתי טבעות ברזל הקבועות בדלת, ובמר לבו זעק: **"רבי שמעון בן לביא, רבי שמעון זכותך תגן בעדי!"**. השודדים שרצו בעקבותיו, הבחינו בהיכנסו לבית-העלמין, ומיהרו אחריו. רבינו עמד נרגש במקומו, רגליו ממאנות לזוז, ורק ידיו לפתו היטב את טבעות הברזל. בקול תחנונים ביקש רחמים על עצמו בזכות הצדיק רבי שמעון בן לביא.

השודדים נכנסו לרחבת הקבר הקדוש. הרב ראה בבירור את פניהם האכזריות. אך ראה זה פלא! הם לא ראוהו כלל! רק שמע את קולם הגס והעבה באומרם זה לזה: **"להיכן הוא נעלם? איפה הוא נמצא? הרי במו עינינו ראינו אותו נכנס לכאן!"**. הם חיפש כה וכה, המתינו עד בוש, וכשלא מצאו את הרב, הסתלקו מן המקום.

ליד הציון נותר רבינו, כולו רעדה עם שבח ותהילה לבורא עולם, על שנתקיים ברודפיו מאמר דוד המלך ע"ה: **"עיניים להם ולא יראו"**. היטב חש על בשרו, שזכות הצדיק הטמון במקום הגנה עליו להצילו מרודפיו וממבקשי רעתו. הוא המתין לעלות השחר ורק אז המשיך בדרכו לטריפולי.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל טאוב זצ"ל מְקַאָלִיב- נולד בשנת ה'תרפ"ד (1923) במרגיטה שטרנסילבניה. דור שישי לאדמו"ר רבי יצחק אייזיק (מייסד חסידות קאליב). בשנת ה'תרצ"ט (1939) נפטר אביו והשאיר אחריו שבעה יתומים וקהילה ללא מנהיג. לאחר כיבוש הונגריה על ידי הגרמנים בשנת ה'תש"ד (1944), רבינו עם כל אחיו ואחיותיו נשלחו לאושוויץ. כל אחיו נספו שם על קידוש ה' הי"ד. רבינו עבר אך שרד עינויים קשים, בהם טיפול כימי, שמנע מזקנו לצמוח.

לאחר השואה עבר לשוודיה ולאחר מכן עבר לארצות הברית. בשנת ה'תשכ"ג (1963) הקים את מרכז חסידי קאליב בראשון לציון (קריית קאליב). לאחר מכן עלה ארצה. כעבור שלוש שנים השתקע בקריה שהקים. בשנת ה'תשמ"מ (1980) עבר לבני ברק, שם הקים את מרכז חסידות קאליב. בשנת ה'תשס"ב (2002) חנך בית מדרש חדש בירושלים בשיכון חב"ד ועבר להתגורר על ידו.

מגדולי מנציחי השואה. תיקן את אמירת 'שמע ישראל' בסיום כל תפילה לזכר הנספים. עודד את אמירת 'שמע ישראל' כזכר לקדושי השואה בסיום עצרות המוניות בציבור הדתי והחרדי. בשנותיו האחרונות החל במפעל אנציקלופדיה לשואה לציבור החרדי ופעל להקמת מוזיאון לשואה עבור הציבור החרדי. הקים תוכנית בשם 'בר בי רב דחד יומא', שפעלה בעבר במקומות רבים ברחבי הארץ. במסגרתה היו קובעים מדי תקופה יום שכולו תורה, ובו רצף של שיעורים ודרשות עבור הציבור הרחב, שאין תורתו אומנותו.

רבינו דאג אישית לכל מי שהיה נכנס לבית מדרשו. ברגע שהצדיק הבחין באורח, דאג מיד להמציא עבורו מקום ישיבה, וביתר שאת היה מכבדו בעליה לתורה. נפטר ב-כ"ג ניסן ה'תשע"ט (2019). חי כ-96 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: רבי יהודה יחיאל (שימש כאדמו"ר בראזלא ומארגארטן ומח"ס 'לב שמח החדש').
נשותיו: מרת חנה שרה שפרה (זיווג ראשון- נישא בשנת ה'תרע"ח, בתו של רבי פנחס שפירא מקעקניא), מרת שיינדיל מלניק מויניצה (זיווג שני- נישא בשנת ה'תשע"ב). **מספריו:** יקול מנחם- כל הש"ס, על תהילים ועל חמשת חומשי תורה • פניני קול מנחם • שו"ת קול מנחם • שמחה לנפש.

יפר הרה"ג אליהו אסוס הי": היה זה ב-כ"ב אדר א' ה'תשס"ג. למדתי בישיבה בבית וגן ובערב תוכננה נסיעה לבני ברק לחתונה של חבר. כבר בשעה ארבע אחה"צ האיצו בנו לצאת לכיוון בני-ברק בשל העובד שהשלג החל לרדת. "עדיף להגיע לחתונה מוקדם מאוד מאשר בכלל לא", הטעימו. לקחנו את התפילין ויצאנו לבני-ברק. המשכנו את הסדר בבית מדרש קרוב לאולם. כך זכינו להיות נוכחים מהחופה עד סגירת השערים.

לאחר שהסתיימה החתונה, מצאנו את עצמנו 'תקועים' במקום ללא כל יכולת. לא יכולנו לחזור לירושלים מכיוון שבוטלו כל נסיעות האוטובוסים מבני-ברק לירושלים בשל השלג שנערם. גם לו היינו מצליחים להגיע לתחנה המרכזית בירושלים, כמעט ולא היה סיכוי להגיע משם לשכונת בית וגן. כך שמצאנו את עצמנו עשרה בחורים משנוררים מיטות בישיבות הממוקמות שם. קבענו, שניפגש כולנו בבוקר במוסדות 'קאליב' שעדיין שכנו בבני ברק. וכך התפזרנו. כולם מצאו מקום שינה. למחרת נפגשנו בשעה תשע בבוקר, כפי שקבענו.

התיישבנו בבית המדרש. לפתע נכנס האדמו"ר זצוק"ל לבית המדרש. קמנו לכבודו. ניגש אלינו האדמו"ר ושאל כל אחד באופן פרטי לשמו עם ליטוף אבהי ולחיצת יד. כששאל את כולנו: "היכן אתם לומדים?"- ענינו "בירושלים". מיד הוא שאל: "היכן אכלתם ארוחת בוקר?", ענינו במקלה, כך יצא: "לא אכלנו, יש שלג בירושלים ו'נתקענו' בבני ברק".

מיד הוציא האדמו"ר 200 ₪ ושלח את הגבאי לקנות לנו אוכל ואמר: "נאכל יחד". כך זכינו ל'טיש' בבוקר של יום שלישי (כ"ג אדר א' ה'תשס"ג) בלי שום יאראייט, רק בשביל שלא יהיו יהודים רעבים. לאחר הסעודה ודברי תורה וברכת המזון, שאל האדמו"ר: "איך אתם חוזרים לישיבה? יש אוטובוסים?". ענה אחד הבחורים המעודכנים, שמחמת השלג עדיין אין אוטובוסים לירושלים.

"אם כך תיקחו מונית של עשרה מקומות. חבל על הזמן של לימוד תורה בישיבה", ענה האדמו"ר. "אבל זה מאוד יקר. לא כולם מסכימים לקחת נוסעים לירושלים. אין לנו כסף לספיישל מפנק כזה", ענה אחד הבחורים. האדמו"ר זצוק"ל הסתכל עלינו ואמר: "להיות בישיבה זה יותר יקר. 'טוב לי תורת פיך' נכון בחורים יקרים?", ובלי אומר ודברים הוציא האדמו"ר 700 ₪ ואמר: "הנה לכם כסף למונית, שתוכלו ללמוד עוד כמה שעות בישיבה".

ביררנו על האפשרות לנסוע במונית בירושלים ומצאנו לאחר דקות ארוכות נהג מונית, שהסכים להסיע אותנו ב-600 ₪. באנו לאדמו"ר עם מאה השקלים הנותרים, אך הוא לא הסכים לקבל. "זה בשביל הישיבה, זה תרומה שלי לישיבה שלכם", אמר בשמחה. תוך כדי כך הגיעה ההסעה והאדמו"ר נופף לנו לשלום, תוך שהוא מפטיר אחריו בהגייה חסידית כבדה: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף".

הגיענו לישיבה בתוך ערימות השלג וסיכמנו בינינו. שאנחנו חייבים ללמוד במקום להקים בובת שלג. כך ישבנו עשרה בחורים בבית המדרש החמים עד שעת לילה מאוחרת ולמדנו. זה ה'בר בי רב דחד יומא' שלנו! כך למדנו אהבת תורה מהי! (מעובד מתוך 'וקראת לשבת עונג').

האדמו"ר הרב חיים יצחק טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ח (1887) בצ'ודנוב שברוסיה. נקרא 'יצחק' על שם דוד זקנו הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א. כשחלה במחלת הטיפוס ל"ע והגיע עד שערי מוות הוסיפו לו את השם חיים לרפואה. אימו ביקשה מבורא עולם, שיקח אותה במקום בנה, ואכן רבינו התרפא באופן פלא, ואילו אימו נפטרה לבית-עולמה. כבר בהיותו צעיר לימים עורר את התפעלותם של גדולי דורו וזקני החסידים. הוא התפרסם כנער גדול מאוד בתורה ויראה.

לאחר נישואיו בשנת ה'תרס"ה (1904) התגורר במאזיר. לאחר תקופה עבר לקייב שבאוקראינה. ב-י"ח תמוז ה'תרע"ד (1914) אביו נפטר. רבינו מילא מקומו באדמו"רות ובהנהגת העדה הק' בעיר מאזיר. מכל רחבי תבל נהרו אל רבינו. לאחר מכן, בזמן השלטון הקומוניסטי, כל העת עקבו אחריו. שליחי הקומוניסטים איימו עליו באזהרות קשות. פעמים רבות התפרצו לבית מדרשו באמצע התפילה. למרות הפחדים הנוראיים והסכנה הגדולה שטמונה בזה, המשיך לקבל את הקהל לעצה ולברכה. רבינו השריש בהם יראת שמיים באמונה טהורה ומסירות נפש ממש למען קודשי ישראל.

עבר לעיר קיוב בשנת ה'תרפ"ג (1923) ופתח שם בית מדרש לחסידיו באישור הממשלה, בנוסף למקווה ותלמוד תורה. רוב פעילותו התורנית התמקדה ברוסיה כדי לחזק את הקהילות היהודיות ברחבי המדינה ולהפיץ את תורת החסידות. הנהיג את עדתו במסירות נפש ללא פחד מהשלטון הקומוניסטי. במשך הזמן הבולשביקים סגרו את כל המוסדות שקשורים ליהדות. רבינו המשיך להחזיק את בית המדרש וגם בחר מלמדים יראי-שמיים לילדי תשב"ר. בשנת ה'תרפ"ז (1927) השתתף בוועידת הרבנים בקורוסטן שבאוקראינה. בשנת ה'תרצ"ז (1937) נאסר בעוון הפצת הדת וישב בכלא בקייב במשך שנה. נידון להורג אבל דינו שונה לצאת לגלות בסיביר. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הוגלה על ידי המשטר הסובייטי לסיביר. גם שם לא הרפה מהפצת היהדות במסירות נפש עילאית ממש. בערב פסח בני משפחתו ניסו להעביר לידיו מאכלים כשרים לפסח, אבל הרשעים לא העבירו אותם אליו וכל שמונת ימי הפסח לא בא אוכל לפיו לבד ממים. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. נפטר ב-כ"ד ניסן ה'תש"ג (1943) בסיביר. חי כ-56 שנים. בנו, ר' משולם זוסיא, שימש כאדמו"ר מצ'רנוביל.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' מרדכי מלויעב. **אביו:** האדמו"ר ר' אברהם יהושע השיל מלויעב. **אימו:** מרת יוכבד (בת ר' יעקב שפירא מדלוטין, נכדו של רבי פנחס שפירא מקוריץ). **אשתו:** מרת רכיל דבורה (בת ר' יצחק ישעיה הלברשטאם מטשחויב, בן זקונו של האדמו"ר ר' חיים מצאנז. נישא בשנת ה'תרס"ה). **מרבותיו:** סבו, האדמו"ר ר' מרדכי. אביו, האדמו"ר ר' אברהם יהושע השיל. **ילדיו:** האדמו"ר ר' משולם זוסיא (שימש כאדמו"ר מצ'רנוביל לאחר השואה), ר' יעקב, ר' מרדכי הי"ד (נרצח בשואה), ר' יחיאל, מרת מירל, מרת רבקה מרים, מרת יוכבד.

פעם אחת אחד מהחסידים בא אל רבינו זיע"א. הוא אמר כי שכנו הגוי ממש ממרר את חייו וסיפר על מעשיו של הגוי. רבינו שמע זאת ואמר לו שיכתוב את שם הגוי ושם אימו על אבן, וישרוף את האבן באש. אותו חסיד עשה כך והגוי מת במיתה משונה.

פעם רבינו הגיע לעיר אחת. ראש העיר שהיה נוכרי, התנפל עליו בתביעה שיעזוב מיד את העיר, ואם יסרב - יוציא עליו פקודת מעצר. החסידים היו יראים מאוד מראש העיר, אבל רבינו זיע"א הרגיע ואמר להם בשלוות נפש: "עוד מעט תראו שהוא בעצמו יבוא לבקש שאשאר בעיר". לאחר מכן ראש-העיר הגיע בבהלה לבקש מרבינו שימחל לו על אשר חטא, ויישאר לשבות בעיר כרצונו. הסיבה לכך היתה כי לראש העיר היה עדר גדול של בהמות. לפתע מגיפה פרצה בעדרו. אנשי ביתו אמרו לו: "בוודאי מחמת קפידתו של איש האלוקים הוא, כי גזרת עליו להסתלק מן העיר".

פעם אחת באחד מימי חג הפסח בתו של רבינו זיע"א חלתה. מחלתה הוחמרה והביאו רופאים מומחים. לאחר בדיקה הרופאים אמרו שהיא הגיעה עד שערי מוות והם לא רואים כל דרך להציל את חייה. ביו"ט אחרון של פסח בעת השולחן הטהור, היתה שם שמחה גדולה. החסידים רקדו כמה שעות ברציפות, וגם רבינו בעצמו היה שמח ומרומם מאוד. כאשר בנו כ"ק מרן אדמו"ר פנה אליו ושאל איך אפשר לשמוח כאשר בתו חולה מאוד? רבינו זיע"א ענה לו: "הרי כתוב 'פִּי בְשִׁמְחָה יִצְאָו' (ישעיהו נה, יב). דהיינו עם מידת השמחה אפשר לצאת מכל הדינים", וציווה להתחזק יותר בריקודי קודש ולנגן עוד ועוד ניגוני שמחה. והנה למרבה הפלא חל שינוי גדול לטובה אצל בתו החולנית.

בשנת ה'תרפ"ג, לאחר שעבר לעיר קיוב, פתח שם בית מדרש לחסידיו. רבינו ניהל והנהיג את עדתו הקדושה בגלוי ובפרהסיא למרות השלטון הקומוניסטי, בכל כוחו ובמסירות נפש נפלאה. בית המדרש של רבינו היה לתל תלפיות, והתפרסם מאוד בקרב עם ישראל עד שיצא שמעו גם אל הגויים. בעיתוני התקופה היא בארה"ב, כשרצו להביא דוגמא לשבח של חופש הדת שברשות השלטון הבולשביקי, ציינו את בית המדרש הגדול של רבינו זיע"א שנמצא ברחוב ראשי בקיוב ומתפללים בו ציבור גדול. בקידוש לבנה' גם כל הציבור יוצאים לרחוב לקדש את הלבנה.

בשנת ה'תרצ"ז רבינו נאסר בעוון הפצת הדת וישב בבית האסורים בקיוב שנה אחת. כאשר הכניסו את רבינו לבית האסורים, רצו לגלח את זקנו כי עפ"י החוק אסור לשבת בבית הכלא מגודל בזקן. רבינו התנגד בכל תוקף לגעת בדיוקנא קדישא דיליה. גם אחרי שנלחמו איתו כמה גיבורים מאנשי הנ.ק.וו.ד. והיכו את רבינו מכות רצח, הם לא הצליחו לגלח את זקנו. רבינו אכן נשאר עם זקנו גם בבית האסורים.

את גודל השפעתו של רבינו באותה תקופה, ניתן להבין במקצת ממה שכתבו אז גדולי הקומוניסטים בעיתונים של אז: **'הראבינר הגדול הזה - הוא החורבן הגדול ביותר לרוסיה ולקומוניזם, ולכן הוא מהווה הכתובת הראשונה להריגה מיידית'**. ומנגד מה שהיהודים אמרו אז: **'קִיּוּב נִתְיַתֵּמָה'**, מכיוון שהיה עבורם למגן ולמחסה, ומעתה כבר לא יהיה להם לאן לפנות, רח"ל.

האדמו"ר חיים הלבֶרשטאם מצאנז זצ"ל: נולד בעיר טארניגורוד שבפולין בשנת ה'תקנ"ז (1797). מייסדה של חסידות צאנז. נודע בצעירותו כעילוי. ידוע בדורו כאחד מגדולי ומגאוני הדור. התכתב עם גדולי רבני דורו והם הוקירוהו. הוסמך להוראה על ידי הרב אפרים זלמן מרגליות מברודי. עסק בפלפול בש"ס ובפוסקים, ובלילות עסק בסתרי תורה. בשנת ה'תקצ"צ נתמנה לרב בצאנז ורבבות חסידים נהרו אליו. ישב על כס הרבנות בצנז ארבעים ושש שנה. רוב בניו וחתניו שימשו באדמו"רות. צאצאיו הנהיגו חצרות חסידיות רבות. החצרות הממשיכות את שושלת צאנז היום הינן: צאנז, צאנז-קלויזנבורג, צאנז-זאמיגראד, באבוב, סטרופקוב.

למרות שהיה עני מרוד התפרסם כעושה צדקה ואת כל הכסף שקיבל מהבאים אליו חילק לעניים, ליתומים ולאלמנות. כאשר הגיע אליו עני ולא היה לו כסף בכיסו היה ממשכן רכוש על מנת שיהיה לו כסף לצדקה. הקים ישיבה ומכיסו שילם את שכר ראש הישיבה. נפטר ב- כ"ה ניסן ה'תרל"ו (1876). חי כ-79 שנים. ציונו בפולין.

אביו: ר' אריה לבוש. **מרבתי:** ר' משה יהושע העשיל אורנשטיין (בעל "ים התלמוד"), ר' נפתלי צבי מרופשיץ, ר' צבי הירש מזידיטשוב. **מילדי:** ר' יחזקאל שרגא (אב"ד משינווא), ר' דוד (אב"ד קשאנב), ר' מאיר נתן, ר' אהרון (אב"ד צאנז), ר' ברוך (אב"ד גארליץ), הרבנית מרים (זוגתו של ר' משה אונגר), הרבנית רייצא, הרבנית יוטא. ר' שלום אליעזר (אב"ד ראצפערט), ר' יצחק ישעיה (אב"ד טשחיב), הרבנית נחמה, הרבנית טילא, הרבנית פראדיל, הרבנית גיטשא (ועוד שישה בנים שנפטרו בילדותם).

מתלמידיו: ר' אלעזר מקוזניץ, ר' מאיר מדזיקוב (בעל "אמרי נועם"), ר' צבי הירש מליסקה ור' שלמה מראדומסק (בעל "תפארת שלמה"), ר' יקותיאל יהודה (אב"ד סיגט ובעל "ייטב לב"), ועוד. **נשותיו:** הרבנית רחל פייגא (בת הרה"ג ברוך פרנקל-תאומים אב"ד לייפניק-זיווג ראשון). בתו השניה של הגאון ר' ברוך פרנקל-תאומים (זיווג שני). הרבנית רעכיל דבורה (בת ר' צבי הירש אונגער מדאמבראווא המכונה ר' הערשל טארנער-זיווג שלישי). הרבנית רבקה (בת ר' אלימלך טארנער מגארליץ-זיווג רביעי). **מספריו:** **ידברי חיים:** שו"ת, פירוש על התורה, רעיונות על מועדים, בירורים בשמות גיטין, מקוואות, פירוש על בבא מציעא.

מסופר, כי בחזרתו מהלוויית בנו אריה לייבשל שנפטר בגיל 7 היה עדיין לפני תפילת שחרית, היות שהלווייה נערכה בשעת בוקר מוקדמת, ואז אמר לנוכחים: "אדם הולך לתומו, ולפתע חש במכה חזקה, מסתובב הוא לראות, מי הוא המכה כדי להחזיר מנה אחת אפיים. אך נוכח לראות את ידיד נפשו שנתן את המכה כאות אהבה וחיבה, אין ספק שגם אם היה סבור לכעוס על המכה, יקבל זאת באהבה וישמח על גלוי החיבה של ידידו. אף אני קבלתי היום מכה איומה וכאשר התבוננתי ממי קבלתי את המכה אמרתי לעצמי: הבורא יתברך, שאני כל כך אוהבו הכני, אם כן ראוי שאקבל זאת באהבה ושמחה". ומיד החל את התפילה והכריז בקול: 'הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו, שירו לו זמרו לו...!'

עד כמה מידת הקמצנות יכולה לשבש את האדם, יעיד הסיפור הבא: כמה אכזבות נחלו תושבי העיר מאותו עשיר. עשיר כקורח היה, עד שאמרו כי אם ירצה יוכל לרכוש את כל בתי העיר במשכורת של חודש אחד. עשירותו בלטה במיוחד על רקע עניותם של שאר יהודי העיר, שהיו עניים ודלים. צרכי העיר והקהל היו מרובים ביותר - אלמנות לכלל, יתומים להשיא ועוד כהנה וכהנה. וכשהיה מושל העיר זקוק לכסף, באופן מידי נזקקו גם היהודים לכסף, אך שוב ושוב נחלו מפח נפש מעשיר זה, שלא מוכן היה לתת מכספו אף לא פרוטה אחת לצרכי מצווה. עשרות פעמים ניסו להשפיע עליו, שלחו אליו את טובי הרבנים שישכנעוהו אך הכל ללא הועיל. התנהגותו של העשיר גרמה לכך שעם הזמן נותר הוא בודד בקהילה, שכן אף אחד לא רצה את קרבתו של הקמצן. גם בבית הכנסת ישב העשיר לבדו, ללא שאיש מבין המתפללים יהיה מוכן לחלוק עימו את הספסל. בירכתי בית הכנסת היה מקומו, משום שלא היה מוכן לתרום לבית הכנסת עבור מקום מכובד אף לא רובל אחד.

יום הכיפורים הגיע. העשיר יושב לבדו במקומו, עטוף בטליתו. קולו של החזן נשמע ברמה, כשלפתע נשמעה חבטה מכיוונו של האיש. אלו מבין הקהל שהפנו את ראשם ראו אותו מתיישב בכבוד. בלי הרבה חשק ניגש אחד מהם אליו ושאלו לשלומו. האיש ענה, כי בדקות האחרונות תקף אותו צמא אדיר, וכי הוא חייב לשתות בדחיפות. המתפללים, שהתקבצו ווידאו, כי האיש זוכר באיזה יום עומדים הם, וכי הוא זוכר את האיסור שיש בשתיה ביום הקדוש הזה. אולם העשיר בשלו- הוא חש בצמא אדיר, וחושש הוא, כי יגיע תיכף למצב של פיקוח נפש, אם לא ישתה.

משראו כך, פנו שני אנשים אל עבר מקומם של הדיינים בשאלה כיצד לנהוג. שני דיינים ניגשו אל העשיר ושאלו אותו למצבו. העשיר חזר שוב על דבריו כי חש הוא כי אם לא יישתה מיד עלול הוא לבוא למצב של פיקוח נפש. לאחר התלבטות הכריעו הדיינים, כי ניתן להשקותו 'לשיעורין' - כפית מים כל זמן קצוב. מישהו רץ להביא כפית ומילאה מים עבור העשיר. העשיר גמע בשקיקה את טיפת המים שבכפית, אך זו רק הגבירה את הצמא. בקושי רב חיכה את פרק הזמן, שיעבור עד שיקבל את טיפת המים הבאה. משזו הגיעה לפיו, התאונן העשיר בפני מי שהיה מוכן לשמוע, כי מצבו רק הולך ומחמיר, וכי המים המועטים רק מצמיאים אותו יותר.

הדיינים שנקראו שוב למקום לא ידעו כיצד להכריע, ובלית ברירה החליטו לגשת לרבינו, להפריע לו בתפילתו ולשאלו אותו מה לעשות. הרב שמע את תיאור מצבו של העשיר ואת הנסיבות להחיותו בטיפות מים מועטות. לאחר שהרהר מעט בעניין, אמר, כי יש לאפשר

לעשיר לשתות ככל אשר יחפוץ, אך בתנאי אחד - תמורת כל כוס, שישתה מחויב הוא לתת מחר מאה רובלים טבין ותקילין לטובת עניי העיר. אם יבחר, שלא לתת את הכסף, אזי אין לו שום היתר לשתות, שכן כנראה שמצבו לא חמור עד כדי כך. כששמע העשיר הקמץ את פסקו של הרב, נאנח בכבדות, קם, והמשיך את תפילתו עד למוצאי התענית בלא שום

מנכבדי קהילת לבוב ועשירייה היה ר' קלמן שטקשטיל. הוא היה ת"ח, חסיד, בעל עסקים וגומל חסדים. לר' קלמן בן יחיד בשם יוסל'ה. ירא שמיים ושקדן בלימודו. רוב יומו שהה בבית המדרש. הוא היה יפה תואר וגבה קומה. בחור עם כישורים וחזות מעין אלו היה מועמד לגיוס לצבא הרוסי. חייהם של יהודים שומרי מצוות בצבא הקיסר היו קשים מנשוא. רבים מהם נשברו וויתרו על יהדותם. העקשנים שבהם סבלו מהשפלות ומקשיים יום יומיים. כשהתקרב יוסל'ה לגיל הגיוס היה מראהו כשל גבר שבגברים.

לר' קלמן ניתנו עצות רבות: האחד הציע שיטיל מום בעין או באוזן, השני יעץ לו להסתתר, השלישי הציע לתת שוחד וכיו"ב. בינתיים התקרב מועד הגיוס ועמו גברה הדאגה לגורל הנער. בצר להם פנו ונסעו לבית רבינו, לבקש את עצתו וברכתו. פנה הצדיק אל יוסל'ה ושאל: "האם תחפוץ להתגייס לצבא הקיסר?". יוסל'ה התחלחל מעצם השאלה. "חס וחלילה! נפשי חשקה בתורה".

הצדיק שקע בהרהורים. כעבור רגע נשא את עיניו אל האב והבן ואמר: "מען קנייטשט- מקמטים". סתם דבריו ולא פירש ופטר אותם לחיים טובים ולשלום. ר' קלמן שאל: "מה?", שאל. הצדיק חזר על דבריו: "מען קנייטשט- מקמטים!". נבוכים יצאו מלפני הצדיק. הן כל משך ביקורם אצל הצדיק היום היה תמוה. בתחילה שאל בדבר רצונו של הבן להתגייס. אחר כך התשובה הסתומה "מקמטים!".

יצאו השניים בדרכם חזרה לעירם. חלפו שבועות. חבריו של יוסל'ה זומנו להתייצב לפני הוועדה הרפואית הצבאית. רובם ככולם נחלצו מכך בשלום בשל סיבות שונות ומשונות. לעומתם, יוסל'ה אפילו לא זומן. חשש התגנב ללב הוריו, שמא הצבא מנהל אחר בנם מעקב, כדי להוכיח את כשירותו הצבאית ובכך למנוע מראש כל ניסיון מצידו לחמוק מהגיוס. יום אחד הבריק בראשו של ר' קלמן רעיון. "מקמטים!", נזכר בדברי הצדיק. "אולי התכוון שתכופף את קומתך ותיראה כגיבן?", אמר לבנו. מאותו רגע ואילך החל יוסל'ה להרכין את קומתו, עד אשר התפוקקו חוליות שדרתו. חלפו חודשים ויוסל'ה לא נקרא להתייצב. ויהי הדבר לפלא בעיני כל. גם קומתו חזרה להיות כמקודם.

חלפו שלושים שנה. ר' קלמן הלך לעולמו ויוסל'ה הקים משפחה וירש את אביו. באחד הימים חשקה נפשו לעלות לארץ הקודש- ארץ ישראל. חשב ועשה. לשם פתיחת ההליכים הוא הגיש טופס הגירה לשלטונות. פקיד הרישום נטל את הבקשה והחל לחפש את שמו במרשם האוכלוסין. "אין שם כזה בכלל!", אמר הפקיד כעבור זמן. "מה זאת אומרת?", זעק יוסל'ה ביודעו כי בלי שם לא יוכל להנפיק דרכון ולא יוכל לעלות לארץ ישראל. "זאת אומרת ששמך אינו מופיע ברשומות מנהל אוכלוסין. ייתכן שהורייך לא רשמו אותך בלידתך. מבחינתנו אינך אזרח המדינה. למעשה אינך קיים!".

יוסל'ה לא ויתר. הוא הסביר לפקיד כי אביו היה איש עסקים מסודר ומצליח ואין זה הגיוני כי לא רשם את בנו בלידתו. לאחר ויכוח קל ושכנועים התרצה הפקיד והסכים לרדת לקומת המרתף, בו שכן הארכיון, כדי לבדוק את רישומי הלידה. מצויד בתאריך לידתו של יוסל'ה, איתר את הפנקס שבו נרשם תאריך זה. הוא עבר על הרשימה פעם אחר פעם ושמו של יוסל'ה טרם נמצא. קודם שהתיימשך הפקיד ורצה להחזיר את הפנקס חזרה למקומו, נפתרה התעלומה. הוא חזר למעלה והפנקס בידו כדי להראותו ליוסל'ה עצמו את פשר התעלומה.

בתחתית אחד העמודים הופיע השם "יוסף שטקשטיל", לצד תאריך הלידה. תחתית העמוד הייתה מקופלת קפל הדוק וצמוד שהסתיר שורה שלמה ובה שמו של יוסל'ה עצמו. הפקיד החמיא ליוסל'ה על עקשנותו וקלט את טופס בקשת ההגירה שלו לארץ ישראל. אך עתה יוסל'ה לא שעה לדברי הפקיד. מוחו ומחשבתו לא היו עימו, הוא הרחיק לכת וחזר שלושים שנה לאחור. מול עיניו שבה והופיעה דמותו של הצדיק רבי חיים מצאנז. והנה הצדיק פונה אליו ואל אביו ואומר להם פעם ועוד פעם: "מען קנייטשט" - "מקמטים! מקמטים!".

בעיריה הסמוכה לליסקא, היה חוכר יהודי, שחכר בית מזיגה מהפריץ. פעם אחת נקלע החוכר למצוקה כספית ולא יכל לשלם את חובו, והפריץ איים עליו ואמר שאם הוא לא ישלם את החוב- הוא יזרוק אותו מבית המזיגה. בצר לו נסע לר' צבי הירש מליסקא, לבקש ממנו ברכה ועצה, אמר לו ר' צבי הירש: "סע לצאנז וביקש ברכה מרבי חיים מצאנז שכן ביכולתו להושיע אותך".

נסע החוכר ונכנס לרבינו וסיפר לו את מה שקרה עימו. רבינו כדרכו בקודש נראה כמתנמנם ושקע בהרהוריו, לאחר מספר דקות התעורר משרעפיו ואמר לו להפתעתו המרובה: "לך תקנה מהפריץ את הכפר כולו". חשב החוכר, שרבינו היה רדום ולא שמע היטב, וחזר על סיפורו. אמר לו ה'דברי חיים' שוב: "אמרתי לך מה לעשות, לך תקנה מהפריץ את הכפר כולו". יצא החוכר בלב נשבר, "מה הועיל הרבי מצאנז?", "הרהר בלבו, "אני צריך ישועה שיהיה לי -כסף לשלם את חובי כדי שלא יסלק אותי הפריץ מפרנסתי, והוא אומר לי לקנות את הכפר כולו?".

חזר החוכר אל רבי צבי הירש מליסקא ואמר לו: "לחינם שלחת אותי לצאנז", "מדוע?", שאל אותו הצדיק, אמר לו החוכר: "נכנסתי לדברי חיים וסיפרתי לו את כל הסיפור והוא אמר לי: 'לך תקנה את כל הכפר'. הכיצד?!", ענה רבי צבי הירש: "תשמע טוב! מה שרבי חיים מצאנז אומר זה קדוש, בטוחני שכל מה שאומר הצדיק - יתקיים! בא נחכה ונראה כיצד יתקיימו דבריו!". עברו כמה ימים והפריץ הזמין את החוכר אליו, החוכר נבהל כהוגן ואמר לרעייתו: "הנה את אשר יגורתי בא! עכשיו הפריץ הולך להודיע לנו על סילוקי מבית-המזיגה, ואנה אנו באים עם עניין הפרנסה? הרי צריך עוד לשדך את בנותינו ולתת נדוניה הגונה? ומהיכן אפרע חובי?".

בברכיים כושלות נכנס החוכר אל הפריץ, והנה הוא רואה אותו יושב ננוח ואינו במצב של רגז כלל, הפריץ הזמין את החוכר לשבת ואמר לו: "מושקה! אני רוצה למכור לך את כל הכפר!". החוכר נדהם והשיב לפריץ: "מניין אקח את הסכום הנדרש, אם אפילו את דמי חכירת בית המזיגה אין לי לשלם?". אמר לו הפריץ: "אינך צריך לשלם עכשיו, כשתתחיל לראות רווחים- תשלם לי גם עבור החוב של בית-המזיגה וגם עבור הכפר".

החוכר התפלל: "מה ראה הפריץ למכור לי את הכפר?". השיב הפריץ: "יש לי אח אחד והוא היורש היחידי כי בנים אין לי. אתמול הוא בא לבקרני ושתינו יחד יין, פתאום קם אחי וסטר על לחיי, באותו רגע החלטתי, שלא אתן לו מאומה מהירושה, ולכן אני מוכר לך את הכפר". בדקו ומצאו שהזמן שהאח היכה את אחיו, היה בזמן שהרבי התנמנם ואמר לו לקנות את הכפר.

תחנת הרכבת שבעיר וינה הייתה הומה אדם. קול צפירת הרכבת המתקרבת נשא ברמה. עובדי התחנה התרוצצו ממקום למקום. הרכבת תעמוד בתחנה רק למשך דקות ספורות, וכבר תמשיך בדרכה. רבינו התקרב לתחנה, מלווה בשמשיו ובחסידיים, מחכה לעלות לרכבת ולנסוע

לביתו. רבינו שוחח עם חסידיו בדברי תורה כשלתע אמר: "גשו וראו מיהו הבוכה". ניגש אחד החסידים לכיוון הבכי וראה ילדה קטנה, לבושה בבגדי עשירים. עיניה אדומות מבכי. נראה שבכתה זמן רב ואיש לא שמע את קולה. "מי את ומדוע את בוכה?", שאל אחד החסידים. "בתו של השר אני", ונקבה בשמו, "צריכה אני לעלות על הרכבת ולנסוע הביתה, אך כל הכסף שהיה לי נגנב".

חזר החסיד לרבו וסיפר לו את פשר הבכי. מיד הוציא רבי חיים סכום כסף מכיסו ואמר לחסיד: "גש בחזרה לילדה, הבא לה את השטרות הללו ואמור לה שרבינר הלברשטאם שלח לה את הכסף". עשה החסיד את ציווי רבו. למשמע הדברים, הפסיקה הילדה לבכות ונטלה בשמחה את הכסף מידו. בדיק אז צפרה הרכבת. הם מיהרו ועלו עליה ונסעו לדרכם.

ר' שמרל, חסיד צאנז, היה מנהל מפעל גדול ומצליח למגפיים, שהיה מיצר גם מגפיים עבור הצבא ההונגרי. הוא היה עשיר גדול, וגויים רבים - עינם הייתה צרה בעושרו ובהצלחתו, והם ניסו בכל כוחותיהם לפגוע בו ובמפעלו המשגשג. פעם אחת הזמין הצבא כמות גדולה של מגפיים לקראת החורף הקרב. אחרי ששלח ר' שמרל את ההזמנה, הגיע אחד משונאיו של ר' שמרל ל"ידידו", מפקד הצבא, לגלגל איתו שיחה על כוונת שיכר, שיחה שמטרתה מכוונת היטב. "מדים נאים יש לכם שם, בצבא", ניתב הגוי את שיחתו לנתיב הרצוי, "רואים שהכל מתוצרת מעולה". "אכן, הצבא דואג היטב לחייליו. אנחנו אפילו כבר מוכנים לחורף הקרב!" ענה המפקד בגאווה. "ברצינות? אתם באמת כבר מוכנים לחורף? הרי הקיץ עוד בעצומו?" הגיב ה"ידיד" בהתפעלות מדומה, כשהוא שמח, שהשיחה מתקדמת בהתאם לתכניות. "ומהיכן אתם קונים את הסחורה?" התעניין.

"את הבד למדים אנו קונים אצל 'סטפן טקסטיל' ויש לנו חייטים מומחים שתופרים לנו את הכל. המגפיים מוזמנים אצל 'שמרל ובניו'. זהו מפעל יוקרתי במיוחד, כיאה לצבא ההונגרי". "שמרל ובניו מפעל יוקרתי?", הפטיר הגוי בזלזול, "אני דווקא מכיר מקרוב את שמרל הזה. הוא אדם שקרן מאין כמוהו, והסחורה שלו היא טובה רק כלפי חוץ. המגפיים שלו פגומים כולם, ורק המחיר שלו יוקרתי במיוחד. כדאי שתבדוק מקרוב את הסחורה שקיבלת, אתה הרי יודע...". הוסיף הגוי בלחש, "שמרל הוא הרי יהודון, והיהודונים הם תמיד גנבים ושקרנים!".

המפקד היה שונא יהודים גדול ומיהר לפרסם את ה'רמאות הגדולה' של ר' שמרל. הדברים הגיעו עד ל"חלונות הגבוהים" של הממשלה ור' שמרל היה צפוי למשפט, שהמאסר בסופו היה צפוי מראש. הגיע ר' שמרל לרבינו, ושפך את ליבו בפניו. הרב שמע ואמר לו: "אל תפחד. הרי אנחנו יודעים, אנחנו שאין בך כל אשמה. לך לשר המשפטים בעיר למברג ואמור לו, שרבינר הלברשטאם אמר, שאינך אשם בדבר והכל עלילת שווא!". הלך ר' שמרל לעיר למברג, לשר המשפטים, אך לא מצא אותו במשרדו. הוא זכר את דברי רבו, שאין צורך לפחד כלל. לכן, הלך לביתו של השר ושם, לתדהמתו, הוכנס בלי קושי. השר ישב בכורסתו, כשאשתו לצידו, ושמע את דבריו של ר' שמרל על אודות המשפט, שצפוי לו. בסיום דבריו אמר ר' שמרל את שהורה לו רבו: "רבינר הלברשטאם אמר לי להגיע אליכם ולומר לכם בשמו, שאין בי כל אשמה והכל עלילת שווא". השר שתק, אך אשתו פנתה לרבי שמרל ושאלה בעניין רב: "מי אמר לכם לבוא לכאן?". "רבינר הלברשטאם", ענה ר' שמרל מופתע.

"רבינר הלברשטאם?" שאלה נסערת. "כן", הנהן ר' שמרל, מתפלל על התעניינותה המופלגת ברבו. מה לגויה הזו ולרבו הקדוש? "יודע אתה מיהו?" פנתה לבעלה, "פעם, כשהייתי ילדה, נתקעתי בתחנת הרכבת של וינה, כשכל כספי נגנב ממני. בכיתי שם שעה ארוכה, ואיש לא התייחס אלי. מכל המוני האנשים שגדשו את הרכבת רק רבינר הלברשטאם, שמע את קולי ונתן לי סכום כסף לחזור הביתה. מלאך אלוקים הוא זה. עד סוף ימיי אזכור אותו. אם מלאך אלוקים זה עומד לצידו- ודאי נקי האיש מכל אשמה!". כשיצא ר' שמרל מבית השר, נסע לרבינו וסיפר לו את סיפורה של אשת השר. חייך הרב ואמר: "על זה נאמר: שלח לחמך על פני המים, כי ברוב הימים תמצאנו". כשמתנהגים כראוי לכל אדם שנברא בצלם, באשר הוא, יכולים לצאת מכך רק פרות טובים. ואין מדובר רק בהתייחסות יפה כלפי אנשים חשובים בלבד".

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים להשתמש
בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים